GRUPUL DE REFLECȚIE

PRIVIND

DEMOCRAȚIA REALĂ

Caiete periodice, cu dezbateri, opinii și considerente referitoare la nevoile României

NR. 5

mai 2013

COLECȚIA PERSONALISTĂ
SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU

THIS NUMBER CONTAINS ENGLISH VERSIONS

GRUPUL DE REFLECȚIE

PRIVIND

DEMOCRAȚIA REALĂ

caiet de dezbateri, opinii și considerente referitoare la nevoile României

Nr. 5

An 2013

COLECȚIA PERSONALISTĂ

SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU

MODERATORII DEZBATERILOR
GRUPULUI DE REFLECȚIE
PRIVIND
DEMOCRATIA REALĂ:

Prof. Dr. Ioan ALEXANDRU
Prof. Dr. Mihai BERCA
Dr. Daniela GÎFU
Prof. Dr. Adrian SEVERIN

SOLIDARITATEA TRANSNAŢIONALĂ REALĂ, EUROSCEPTICISMUL,
sau nevoia de
EUROREALISM?

CAUZE DE AZI ŞI DE IERI
într-un punct de vedere al profesorului Mihai Berca şi într-o dezbatere organizată la Bruxelles de profesorii Adrian Severin şi Radu Golban

THIS NUMBER CONTAINS ENGLISH VERSIONS

Prof.univ.dr. Mihai BERCA

JUSTIŢIA, DEMOCRAŢIA ŞI ADEVĂRUL

Suntem deja înmărmuriţi de declaraţia Comisarului pentru Justiţie Viviane Reding, publicat în data de 28 Martie 2013. Citǎm: „Activitatea unei ţări pentru atragerea investiţiilor şi desfăşurarea de activităţi economice este, fără îndoială, stimulată de un sistem judiciar independent şi eficient”.

Luaţi seamă, vă rog, câtă inteligenţă stăpâneşte această minte de Comisar European, altminteri prietenă cu cei mai mari mafioţi din Bordul CE (ultimă oră 28.03.2013), dar şi cu Traian Băsescu.

Starea naţională şi internaţională a justiţiei se află între două dileme majore:

1. Justiţia este a treia putere în stat, este independentă şi este pusă în slujba dreptăţii, a adevărului şi, prin intermediul lor, a democraţiei?
2. Justiţia este o putere de stat, dar fără a fi independentă, ci dimpotrivă este înregimentată politic, lucrează la comandă politică, nu aplică legile, ci doar mimează aplicarea lor, încălcându-le în favoarea unui segment mafio-economic sau social, politic?

În acest caz Justiţia nu este pusă în slujba dreptăţii, nici a democraţiei şi nici a poporului. Ea este pusă în slujba opresiunilor politice şi economice, a unei dictaturi sau dictaturi în devenire. Justiţia dependentă caută să ascundă adevărul şi nicidecum să-l scoată la iveală.

La actualul stadiu al informaţiei şi cunoaşterii sistemului judiciar românesc nu putem ieşi din dilema enunţată mai sus. Pentru că Justiţia este un „sistem” creat din populaţii umane extrem de diverse ca pregătire intelectuală, de specialitate, morală etc.

Chiar dacă 80% dintre magistraţi şi procurori sunt oameni cinstiţi, de bază pentru sistem, el – sistemul –, nu poate funcţiona datorită duplicităţii, ambiguităţii lui (criza internă a sistemului) şi datorită presiunilor externe efectuate de persoane puţine, dar încărcate cu putere politică şi economică (criza externă). Acolo unde există bani mulţi există putere, iar unde există putere foarte multă folosită discreţionar nu poate funcţiona Justiţia.

Criza internă a „sistemului” pleacă de la amestecarea, ca o singură populaţie a Justiţiei, a magistraţilor cu a procurorilor, vizibilă mai ales la nivelul CSM. Situaţia de la începutul lunii aprilie 2013 a fost într-adevăr simptomatică privind nivelul conflictelor şi zbaterea puterii prezidenţiale şi executive pentru impunerea capilor DNA şi ai Procuraturii. Plictisându-se de moarte la Bruxelles, Comisarul de specialitate şi Vicepreşedintele Comisiei, Olli Rehn, au început să mestece cuvintele precum guma de mestecat şi să scuipe spre noi şi spre alţii o amestecătură de cuvinte fără consistenţă.

O justiţie de ***bună calitate, independentă şi eficientă*** este esenţială pentru un mediu de afaceri favorabil creşterii. „**Noul tablou de bord** va sprijini statele membre în consolidarea Justiţiilor naţionale, sporind eforturile acestora de stimulare a investiţiilor şi creare de locuri de muncă” (Olli Rehn)[*].

Olli Rehn devine obsedat de „noul tablou de bord”, despre a cărui naştere, metodologie şi implicare nu spune nimic. Apoi aflăm că Justiţia este bună nu dacă caută „adevărul”, ci dacă stimulează investiţiile şi crează noi locuri de muncă. Personal cred că în curând, în căutarea unor idei inovatoare, salvatoare pentru Justiţie, sigla dreptăţii (balanţa) va fi înlocuită cu „secera şi ciocanul”.

În afară de vorbe şi de amestecuri directe în Justiţie, căci ne aducem aminte când „trimişi” ai UE au venit direct în sălile de judecată pentru a „urmări” modul de înfăptuire a Justiţiei, mai ales atunci când ei şi Băsescu aveau interesul ca cineva să intre în puşcărie, nu am putut decela nimic filozofic sau metodologic în vorbele fără noimă ale celor doi demnitari bruxelieni.

Atunci când a fost cazul de „viaţa unor magistraţi”, ca de exemplu Gabriela Ghiţă, inculpată în dosarul „Examen la INM”, împotriva inculpatei s-a lansat un adevărat bombardament de acţiuni de intimidare, de trucaje, de fărădelegi, numai pentru că cineva trebuia condamnat. Tot acel cineva punea în pericol securitatea juridică a lui Traian Băsescu. De aici şi până la lichidarea fizică a anchetatorilor lui Băsescu în Dosarul Flota nu a fost decât un pas (Gabriela Ghiţă, fost adjunct al Procurorului General al României).

În istoria politicii şi justiţiei internaţionale au fost foarte numeroase cazurile când adversarii politici sau simplii adversari au fost eliminaţi sau exterminaţi fizic cu ajutorul Justiţiei

[*] Noi ne aducem aminte că am calculat o corelaţie pozitivă între activitatea Justiţiei şi efectul economic, dar am luat în seamă şi factori de influenţă ca legislativul şi preşidenţia, tot timpul în conflict pe vremea lui Băsescu

sau al Serviciilor Secrete. Să nu ştie, oare, Viviane Reding de asemenea comportamente băsesciste? Şi, dacă ştie, de ce tace? Pe ea n-o interesează Dosarul Flota?

Atitudinile discriminatoare în înfăptuirea actului de dreptate afectează pe cei care fac eforturi de a rămâne independenţi. Aceştia sfârşesc prin a se sinucide, a fi uciși sau pur şi simplu a fi la rândul lor acuzaţi de cei „susţinuţi". Cea de-a doua parte a Justiţiei face jocuri politice sau sprijină delapidatorii. Aici corupţia îmbracă 2 haine:

1. bani, bani şi iarăşi bani proveniţi din cei pentru care Justiţia ar trebui să se bată pentru a ajunge în bugetul statului;
2. bani pentru corupţii politice şi influenţă pentru conservarea puterii.

> Există în România exemple din toate zonele. În acest moment sunt în stare de arest două judecătoare de la Tribunalul Bucureşti, acuzate şi dovedite pentru corupţie clară (150.000 Euro). Pentru acelaşi lucru sunt arestaţi şi doi agenţi SRI, despre care însă presa nu mai vorbeşte nimic (ciocul mic!). Aceste cazuri de corupţie clară, dovedită nu intră în vizorul şi analiza bordului european. Ei sunt interesaţi exclusiv de derularea proceselor dictate de preşedintele Băsescu.

Există doi agenţi ai UE în România. Băsescu şi Macovei, care lucrează la comanda lui Barroso şi Reding, nicicum pentru îmbunătăţirea sistemului juridic ca sistem al înfăptuirii dreptăţii în România, ci pur şi simplu pentru stârpirea sau anihilarea unor politicieni indezirabili atât pentru UE, cât şi pentru Băsescu. Situaţia aceasta ciudată, antiumană şi deloc în concordanţă cu legile sociale nu este prezentă numai în România, ci în toate ţările lumii, inclusiv în SUA.

America, care este ţara tuturor contradicţiilor, dar şi a posibilităţilor, are o Justiţie care se vrea dreaptă. În mai multe state americane există însă şi în prezent **pedeapsa cu moartea**. Verdictul nu este dat de un judecător sau un complet, ci de o Curte a Juraţilor (democraţia americană), care nu are nicio pregătire juridică. La acestă Curte a Juraţilor se duce lupta între bine şi rău şi de multe ori câştigă răul. Cei condamnaţi la moarte sunt, de regulă, criminali. Au existat însă suficiente cazuri când, după ani buni de la uciderea unui condamnat, să se găsească adevăratul criminal. O situaţie foarte neplăcută, care seamănă grozav cu ceea ce se întâmplă prin România. Te aştepţi ca Justiţia Americană să-şi smulgă părul, să dea de pământ cu balanţa justiţiei sau să-şi reformeze, reformateze sistemul. Nimic din toate acestea nu se întâmplă. Rudele victimei vor primi o înştiinţare care zice cam aşa: „La vremea desfăşurării procesului victima părea vinovată"... e clar!... ai murit oficial fără să fii vinovat. Totuşi, consider că e mai

bine aşa decât să-ţi facă cineva vânt pe fereastră sau să te întâlneşti pe stradă cu un glonte bine plasat de cine trebuie pentru a-ţi curma viaţa. Împuşcarea preşedinţilor Americani face parte din alte modele de exterminare a celor care nu se supun Noii Ordini, iar Justiţia nu are nimic de spus aici în afara mimării unor anchete.

Există însă o mare diferenţă între cele două justiţii şi în atitudinea lor faţă de factorii de putere, respectiv faţă de persoanele care deţin puterea în stat. De exemplu Curtea Federală de Apel din Districtul Columbia a decis, în vara anului trecut, că Preşedintele Statelor Unite, Barack Obama, şi-a depăşit autoritatea executivă prin numiri în funcţie făcute în timp ce Senatul era în vacanţă, în 2012 (Washington Post, ediţia electronică). Decizia instanţei federale reprezintă o limitare constituţională a prerogativelor preşedintelui Statelor Unite de a efectua numiri în funcţii fără aprobarea Senatului.

Recent, Preşedintele României, care are o repulsie suverană faţă de democraţie şi Parlament, şi-a numit o serie de consilieri numai pentru că nu aveau un loc de muncă bine plătit, iar domnia-sa avea „obligaţii" faţă de ei. Ori, aşa ceva nu s-ar fi întâmplat în America. Nimeni din Comisia UE nu a protestat, deşi uzual în administraţia românească angajarea unei persoane are loc după disponibilizarea altor 7. Suntem în criză avansată, dar Preşedintele nu are nicio treabă cu ea. El face ceea ce face fără niciun respect faţă de lege, instituţiile statului sau popor.

Altminteri, în toată perioada sa de Preşedinte, Băsescu nu a respectat niciodată legile şi Constituţia şi a avut un dispreţ total faţă de o Justiţie aservită, Justiţia slugă, faţă de Parlamentul ales de populaţia ţării, ca instituţie democratică, şi fireşte faţă de cetăţeanul român, sclavul modern al taxelor, obligat să-i plătească cu bani grei liota de consilieri, adevărate rozătoare dăunătoare, fără niciun impact în afara celui negativ. Să nu uităm că 1 aprilie 2013 a adus cu sine cel mai mare număr de taxe pe zi şi an, pornind de la taxele pentru poduri, trecând prin accize, gaze naturale şi bunuri de larg consum. **Coplata medicală** este cea mai „cinică" dintre toate.

Dacă Justiţia română ar fi liberă, preşedintelui Băsescu ar trebui să-i fie teamă de ea. Dar nu este! Dacă Justiţia americană ar fi şi ea în întregime liberă, preşedintele Obama nu ar încălca legea de maniera de mai sus.

Există oare motive naţionale şi internaţionale ca Justiţia să nu fie liberă?

Există! Justiţia, în decursul aşa-zisului parcurs democratic, niciodată nu a fost independentă.

Istoria Justiţiei, de care s-au ocupat foarte numeroşi autori (Eminescu Yolanda – Ed. Ştiinţifică, 1970; Gogeanu Paul – Ed. Ştiinţifică, 1973) este plină de mari erori judiciare intenţionate, iniţiate sau acceptate de putere.

Democraţia a fost reprezentată întotdeauna de ei, cei „de la Putere", ei vorbind în numele poporului chiar şi atunci când au fost repudiaţi de populaţia ţării. Istoria evoluţiei statelor democratice de la greci încoace a demonstrat, de asemenea, ataşamentul Justiţiei faţă de putere. Ororile făcute de Justiţie în Evul Mediu sunt o mostră de „Crimă", şi nu de Justiţie. Singura soluţie dată de Justiţia din acea vreme era „moartea" pentru duşmanii conducătorilor politici dictatoriali. Un rege, un împărat, o mare căpetenie a bisericilor nu avea voie să aibă concurenţi şi cu atât mai puţin duşmani. Puterea politică şi economică în acele vremuri se suprapunea cu puterea judecătorească şi se asigura să nu aibă concurenţi, inclusiv prin uciderea pruncilor.

Dictatura Comunistă a conservat numeroase proceduri din Evul Mediu, conducătorii politici fiind în egală măsură decizionari, juridici şi executanţi. Nu putem să nu ne aducem aminte că Stalin a executat, după modelul lui original (cu pistolul în ceafă), peste 2,5 milioane de ruşi şi oameni de alte naţionalităţi. Un record greu de egalat chiar şi de Hitler în al 2-lea Război Mondial.

Odată cu apariţia capitalismului modern a luat fiinţă şi aşa-numita „Justiţie democratică independentă". America şi ceilalţi reprezentanţi ai acestui model de democraţie au făcut multă propagandă sistemului dar, în esenţă, după inovarea lui au uitat să se ocupe de perfecţionarea noii lor creaţii, crezând într-un sistem atât de bun încât autoperfecţionarea este suficientă. N-a fost însă aşa! Sistemele judiciare, atât în America cât şi în Europa, au demonstrat făţiş, mascat, că sunt dependente de puterea politică, o sprijină şi o conservă.

Mă gândesc, de exemplu, că au existat şi există politicieni de elită, cum ar fi chiar şi renumitul domn Barroso, atât de grijuliu cu Justiţia română, cu Statul de Drept şi cu alte neîmpliniri româneşti, care şi-a început cariera ca un infractor, a practicat abundent corupţia cu diamante însângerate din Angola, dar şi cu valize de cash în Timorul de Est (Cronica Română) a făcut pact cu diavolul în grotele de la marginea Lisabonei, a ajuns prim-ministru al Portugaliei şi apoi Preşedintele Comisiei Europene, adică cel mai mare om al Europei. Cum a fost posibilă cariera lui şi fulminanta ascensiune dublată de corupţie? Pentru un simplu motiv: José Manuel Barroso s-a strecurat în al 3-lea CERC al Grupului Bilderberg (Carte şi Arte) şi deţine circa 90% din acele secrete care se referă la Noua Ordine Mondială. Ori, se pare că de această categorie de oameni nu se atinge nicio justiţie din lume.

A existat acolo, la Bruxelles şi un alt Preşedinte, sub numele Jacques Santer, şi el fost prim-ministru al Luxemburgului. Îl găsim şi pe dânsul pe aceeaşi listă. În consecinţă ne îndreptăm uşor spre un adevăr extrem de incomod de acceptat.

Europa nu este condusă de europeni, ci face parte din acel plan diabolic de coordonare şi manipulare a societăţii umane condus de grupul mai sus amintit (sper să fie doar o teorie a conspiraţiei).

În slăbiciunea sa mentală câţiva politicieni puternici din România, printre care şi Traian Băsescu, dar poate şi Mugur Isărescu, care a cedat rezervele de aur ale ţării, nu au pregetat să-şi trădeze ţara, să-şi cedeze resursele şi să înrobească poporul în ideea năstruşnică cum că intrând în cercul lui Barroso vor căpăta acea imunitate veşnică pe care şi-o doresc dementţial şi de care ar avea atâta nevoie pentru a scăpa, eventual în viitor, de rigorile legilor naţionale, atât de puţin reprezentative pentru ei astăzi.

Ce face Justiţia? Ea este mingea de ping-pong aruncată de la Bucureşti la Bruxelles şi invers şi, totodată, obiectul de tip „cal de bătaie" al Băsescenilor şi Barrosenilor. Reprezentată la vârf de câţiva oameni cu mari tare profesionale, morale, vrednici de mila populaţiei, s-au afiliat puterii Băsesciste, au sprijinit-o împotriva voinţei poporului, au decapitat oameni nevinovaţi, s-au lăsat corupţi şi au sprijinit corupţia, nu au reuşit să se delimiteze de servilismul puterii, s-au detaşat de popor, pentru care practic nu există.

Au demonstrat-o hidos procurorii care s-au aruncat asupra populaţiei României cu Biblia pentru a jura pe capota maşinii că nu au votat împotriva lui Băsescu. Avem obligaţia să mulţumim opiniei publice pentru tenacitatea dovedită împotriva acestor bicisnici. „Totul pentru popor, dar fără popor!", conform iluminaţilor, striga stăpânul ţării cocoţat acolo, fireşte, fără popor. Ţipetele unor hiene interne, precum Macovei, Cristian Preda, Boureanu, Diaconescu, Băsescu, au incitat neuronii obosiţi de plictiseală ai liderilor de la Bruxelles, care au turnat asupra României spuza lor scârboasă, scuipând pe drepturile românilor care şi-au plătit peste poate apartenenţa la această Europă decrepită. Ca laitmotiv s-a folosit tot **„calitatea slabă a Justiţiei"** (formularea le aparţine).

Amestecul acesta de politicieni, magistraţi, procurori, agenţi secreţi, comisari şi preşedinţi ai UE a început să urle despre pericolul dispariţiei Statului de Drept pe fondul apariţiei unui Guvern suficient de slab, dar cel puţin ceva mai românesc. Ruşinea a dispărut, legea a dispărut, fărădelegea a căpătat proporţii îngrijorătoare, care ne duce cu mintea la o dispariţie treptată, dar sigură, a României.

Justiţia română nu este nici mai rea şi nici mai bună decât a lor. Toate sunt la fel şi toate nu reuşesc să stabilizeze corupţia şi să aducă balanţa în poziţie orizontală. Ceea ce ne deosebeşte de ei este forţa economică şi politică, care reduce din importanţa Justiţiei. Cei foarte bogaţi şi foarte puternici relativ, se folosesc de o Justiţie la fel de aservită sau poate mai aservită ca a noastră, dar care se caracterizează prin eficienţa corelativă cu economia şi puterea politică. Din moment ce, ca şi Băsescu, doamna Angela Merkel încearcă să reducă din puterea Parlamentului, este evident că se operează cu aceleaşi instrumente dictatorial-comuniste, instrumente pe care cei doi le-au primit prin modificarea geneticii educaţionale sau poate numai prin modificarea metabolismului educaţional impus de comunişti. Acesta a creat modificări în imunitatea găştii de la Bucureşti – Berlin – Bruxelles, imunitate ce nu mai lasă prea mult loc democraţiei reale sau Statului de Drept democratic de care avem atâta nevoie.

Căci ce urmăreşte cineva care are puterea? Mai multă putere (Matrix), putere pe care nu are de ce să o pună în slujba democraţiei sau a poporului decât arareori, şi atunci într-o manieră falsă, demagogică.

Cred că modul de operare al Justiţiei din România interesează mai mult cititorul decât cea din Germania sau America.

Prima acuză adusă de popolaţie Justiţiei române este cea mai dureroasă, şi anume: „Neîndeplinirea funcţiei pentru care a fost creată”, adică funcţia de a înfăptui dreptate şi a readuce fluxurile economice, sociale şi politice în echilibru. În mod absolut aberant, omenirea, şi deci şi România, şi-a creat structuri greoaie de exercitare a funcţiilor.

Sistemul juridic este alcătuit din cele 3 segmente în democraţia modernă: procuratura, magistratura şi avocatura.

Procuratura, improriu zis „Ministerul public”, este alcătuită dintr-o populaţie pestriţă de indivizi cu pregătire poliţienească. Deosebirea dintre ei şi poliţie este aceea că se consideră superiori acestora. În fond Poliţia (Şeriful, în America) face munca de bază în depistarea infractorilor. Până acum 50-100 de ani Şeriful îndeplinea şi rol de procuror, el prezentându-se în faţa Judecătorului cu infractorul spre a fi judecat şi condamnat. În America instituţia Procurorului General este bine structurată, cu buget propriu şi activitate controlată. Procurorul General este numit politic şi, ca atare, lucrează pentru politicienii la putere. Nici Preşedintele şi nici Procurorul General nu ajung în funcţiile lor fără avizul „Guvernului mondial”.

În România, Procuratura s-a dorit a fi o entitate a Justiţiei, liberă de celelalte segmente (magistratura + avocatura) şi liberă şi în raport cu Poliţia. Deşi finanţate din surse indirecte, fără

a avea buget propriu, procurorii au atât bani, foarte mulţi bani, cât şi putere, foarte multă putere.

Nu o dată s-a pus problema relaţiilor de subordonare în cazul Procuraturii. Logic şi Legic cel mai puternic procuror într-un anumit caz este **procurorul de dosar**. Este foarte necesar ca el să fie lăsat să-şi facă corect treaba şi în minimum de timp să adune toate dovezile pentru a trimite dosarul spre judecare magistraţilor. De regulă acest lucru se întâmplă extrem de rar. Toţi procurorii, indiferent pe ce treaptă se află, sunt supuşi unor presiuni, aşa încât dosarul poate să stea în dulapul acestora luni, ani sau decade, până ce fapta s-a prescris. Este cazul unor mari escroci, cu bani mulţi şi trafic de influenţă, influenţă care a mers şi merge până la vârful puterii. Aceştia niciodată nu au fost deranjaţi şi de fiecare dată au fost eliberaţi dacă din imprudenţă vreun poliţist neştiutor i-a pus indecent cătuşele.

Au fost şi cazuri când infractorii, cu sprijinul procurorilor prieteni, au dat în judecată poliţiştii pentru că au fost privaţi de libertate sau cătuşele nu erau din oţel inoxidabil, deşi el, infractorul, fusese prins în delict de droguri de milioane de Euro.

Favorizarea infractorului, protecţia lui şi mai ales a multor politicieni, şi ei infractori, este una dintre cele mai răspândite practici pe care o găsim în presă şi literatură, atât cât am putut analiza.

Bătălia actuală (3 aprilie 2013) dusă în plan politic de către Ponta şi Băsescu pentru numirea Procurorului General şi a Procurorului DNA are o mare miză în conservarea puterii actuale şi în protecţia actualului preşedinte faţă de numeroasele ilegalităţi notabile din viaţa sa (Dosarul Flota, de exemplu).

Albirea infractorilor „utili puterii” a devenit o funcţie de bază a procuraturii române şi internaţionale.

A doua funcţie importantă rezultă din prima şi ea îşi propune „Distrugerea adversarilor politici” sau „Răzbunare”. Este una din cele mai ingrate funcţii, care adeseori poate scăpa de sub controlul deciziilor politice.

Nu sunt un fan al lui Adrian Năstase, dar procesul intentat lui, denumit „Trofeul Calităţii”, este o mostră de cinică răzbunare politică a lui Băsescu împotriva unui fost adversar politic. Năstase putea fi acuzat pentru multe alte încălcări ale legii, nu avea nevoie de confecţionare de dosar ca acesta şi de un comportament al procurorilor şi Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie care depăşesc cu mult bunul-simţ şi un minimum de diligenţă profesională. Nu vorbim aici de morală.

Procurorul poate confecţiona dovezi multe şi proaste, neconcludente, care nu au valoare decât dacă partea de magistratură a justiţiei le acceptă.

Din păcate ele au fost acceptate, aruncându-se cu noroi în faţa şi aşa murdară a Justiţiei române. Când parcurgi documentaţia imensă a acestui **dosar minor** te întrebi îngrozit când apare un procuror stalinist fie să-ţi confecţioneze un dosar, fie să-ţi tragă un glonte în ceafă?! Există încă pe rolul instanţelor procese de milioane de Euro confecţionate de procurori şi care nu vor putea niciodată să conducă la **extirparea corupţiei** pentru simplul motiv că „marii corupţi ai ţării" sunt chiar acolo, în fruntea ei. Aceştia nu pot fi atinşi şi, ca o plagă endemică, exportă fenomenul în toată splendoarea lui spre Bruxelles pentru a compromite partea corectă, bună a Justiţiei şi a României. Ne-am convins, o dată în plus, că România nu are nevoie de duşmani în afara ţării, căci sunt foarte numeroşi cei dinăuntrul ei.

În fabricarea unor dosare de înlăturare sau decredibilizare a adversarilor politici, ca acţiuni complementare sunt folosite cu succes calomnia, frauda, şantajul, abuzul, încălcarea deliberată a legii, pe faţă.

„Nu mă interesează textul legii!", ţipă un anumit judecător de la CS (Ionuţ Matei). Deci pe el nu-l interesează legea nu pentru că n-ar cunoaşte-o, ci pentru simplul motiv că i s-a cerut s-o încalce de cei care **ţipă întru respectarea Statului de Drept**.

Ruşine mare pe capul acestui popor cu asemenea exemplare ale Justiţiei! Din fericire există şi mulţi magistraţi care îşi fac cu profesionalism treaba şi contribuie eficient la creşterea prestigiului Justiţiei. Procuratura însă are urgentă nevoie de restructurare şi de aşezare a ei pe o temelie a profesionalismului, cinstei, corectitudinii şi, mai ales, a răspunderii în faţa legii. Azi suntem obligaţi să recunoaştem că un procuror poate face orice cu un dosar, fără a răspunde în faţa cuiva. Pe abuzivul procuror nimeni nu-l controlează în timp util (vezi cazul de mai jos).

Foarte arareori se întâmplă ca unul care ia mită să fie trimis după gratii. Va fi repede scos de acolo de către sistemul corupt pe care ei l-au creat. Subliniem şi constatarea periculoasă că majoritatea dosarelor anticorupţie vizează cazuri ce au puţină corupţie şi că se cheltuie mulţi bani numai pentru a se demonstra corupţilor de la Bruxelles că există luptă anticorupţie în România. De condamnat este şi faptul că arestările suspecţilor sunt efectuate în prezenţa presei, cu mare zgomot, cu mare tam-tam, pentru a fi discreditaţi oameni nedovediţi ca fiind infractori.

Există însă şi situaţii când „Răzbunarea" poate aduce prejudicii umane enorme fără ca procurorii sau judecătorii să simtă vreo responsabilitate sau apăsare.

Lumea Justiţiei de marţi, 15 martie 2011, ne vorbeşte de cea mai mare eroare judiciară din istoria Justiţiei române. S-a întâmplat la Procuratura Gorj şi este cunoscut sub denumirea de Cazul Ţundrea. Fapta s-a petrecut în 1992 şi a constat în uciderea minorei Gherasie Mioara de către un anume Gheorghe Avram în urma unui viol. După cum scrie revista, ancheta a încăput pe mâna procurorului Ion Diaconescu – individ fără conştiinţă (azi pensionar), care în loc să-l descopere pe adevăratul criminal, căruia, culmea, i-a dat calitatea de martor în dosar, i-a căşunat pe Marcel Ţundrea, un sătean care nu avea nicio legătură cu fapta, în momentul respectiv aflându-se într-o altă localitate. Ţundrea nu a avut nicio şansă în faţa procurorului Diaconescu, care l-a trimis în judecată printr-un dosar fabricat, în urma căruia a fost avansat ca Prim-procuror al Parchetului Tribunalului Gorj.

Ţundrea a fost condamnat de toate instanţele, rând pe rând, de către complete de judecători iresponsabili, care s-au mărginit să copieze din rechizitoriu. Condamnarea definitivă (prin respingerea recursului lui Ţundrea) a avut loc în data de 27 noiembrie 1997, la Curtea Supremă de Justiţie, unde judecătorii Emil Gherguţ, Alexandrina Cochinescu şi Dimitrie Onica au parafat cea mai mare eroare judiciară din istoria Justiţiei române. Deşi a fost eliberat după 12 ani de detenţie grea ca urmare a promovării unei revizuiri în favoarea sa de către procurorul Gheorghe Emil Mota, cel care i-a urmat la conducere lui Diaconescu, Ţundrea a murit în 2007 datorită condiţiilor grele de detenţie, care au condus la îmbolnăvirea sa gravă şi apoi la moarte.

Moartea lui Ţundrea este echivalentă cu o execuţie cu autor cunoscut (Diaconescu – procuror) şi cu instanţe ucigaşe, de asemenea cunoscute, dar răuvoitoare sau incompetente. Niciun magistrat dintre cei care l-au ucis nu a răspuns penal, civil sau disciplinar. Ţundrea a fost reabilitat post-mortem (la ce a mai folosit?) prin admiterea revizuirii care, ajunsă din nou la Înalta Curte, l-a determinat pe procurorul de şedinţă să retragă recursul parchetului. Nu se ştie dacă acest lucru s-ar mai fi întâmplat dacă Ţundrea ar mai fi trăit.

Concluziile noastre:

- Nevinovăţia lui Ţundrea s-a constatat printr-un simplu test ADN, care nu s-a vrut a se face de la început.
- Acuzarea lui Ţundrea s-a efectuat prin răzbunare de către procurorul Ion Diaconescu, consătean cu el. Nu se ştie exact de ce.
- Deşi s-a constatat că e nevinovat, Ţundrea a trebuit să suporte din nou seria de procese până la Curte şi probabil nu ar fi fost reabilitat dacă n-ar fi murit. El a fost omorât ca să nu ofere detalii despre gravele erori ale Justiţiei, de jos până sus.

- Procurorul Ion Diaconescu trăieşte liniştit şi digeră o pensie de 10000 RON/lună, fericit că Ţundrea a murit. El a scăpat de abuz în serviciu prin prescriere.

Cazul prezentat este poate unul de excepţie, dar nu este unicul nici pe zona penalului şi cu atât mai puţin pe zona civilului.

Ne sunt cunoscute cazuri la Tribunalul Măcin – Tulcea, unde un judecător a dat o sentinţă „pe ascuns" în favoarea unui „client" de-al său care îl aproviziona cu alimente şi bani şi în defavoarea nevinovatului.

Dacă s-ar scrie o carte a acestor cazuri nici măcar 20000 de pagini n-ar fi suficiente pentru a le reda.

Concluzia generală pe care o tragem este aceea că nu ne este cunoscut în ce direcţie merge Justiţia în lupta aceasta între Bine şi Rău, în favoarea adevărului. Numirea, la 3 aprilie 2013, a doi procurori cunoscuţi pentru aplecările lor bolnăvicioase spre nedreptate şi susţinerea infractorilor politici nu este un semn de speranţă. Pe de altă parte, magistraţii ţării, în peste 80% din cazuri, manifestă o responsabilitate demnă de laudă, care depăşeşte pe cea a celor de la Bruxelles. În ei stă speranţa noastră pentru aşezarea braţului balanţei Justiţiei paralel cu solul, chiar dacă Pământul este rotund.

Prof.univ.dr. MIHAI BERCA

- Daniela GÎFU

EUROSCEPTICISMUL, EFECTUL INTERVENŢIONISMULUI UNIUNII EUROPENE

Subscriu, cel puţin la fel de înmărmurită, la cele subliniate de Mihai Berca în articolul publicat aici, *Justiţia, Democraţia şi Adevărul*, cu privire la declaraţia Comisarului pentru Justiţie Viviane Reding, publicată în data de 27 martie 2013[1] din care (re)amintesc fragmentul: *Atractivitatea unei ţări pentru atragerea investiţiilor şi desfăşurarea de activităţi economice este, fără îndoială, stimulată de existenţa unui sistem judiciar independent şi eficient*, acesta demonstrându-se a fi, nu-i aşa!, cheia porţii raiului monetar.

Dacă justiţia, independentă şi aflată în slujba binelui şi a adevărului, este coruptă şi coruptibilă de celelalte puteri în stat, care mai sunt şansele omului de rând să nu cadă pradă sistemului politico-economic mafiot?

De fiecare dată când este vorba de coruptibil[2], care înseamnă supus coruperii, revenirea la o stare de normalitate devine istorie, indiferent de domeniul la care facem referire. Dacă ne aplecăm asupra învăţăturilor Sfântului Ioan Damaschin, care la rându-i face distincţie între schimbător şi stricăcios (nn. coruptibil) în sensul realităţii care se descompune: „*dacă fiinţa a început*
printr-o schimbare va înclina în mod necesar spre schimbare, fie prin corupere sau stricăciune, fie prin schimbarea alegerii." Prin urmare, dacă reprezentanţii Justiţiei, că despre ea vorbim!, au început prin corupere, vor continua în aceeaşi manieră. Nu ne rămâne decât să ne rugăm să avem cât mai puţin de-a face cu Justiţia şi cu cei căreia îi (de)serveşte.

Când am citit despre *tabloul de bord* ca fiind un "instrument comparativ pentru promovarea unor sisteme judiciare eficace în Uniunea Europeană şi, prin urmare, pentru consolidarea creşterii economice" propus de Comisia Europeană, am avut senzaţia că asist la un sketch scris de Caragiale. Că doar noi şi ceilalţi 26 de confraţi europeni, am devenit, mai cu voie, mai cu nevoie, *oligofrenii* Europei! Până aici nimic la voia întâmplării, că doar avem reprezentanţi de soi în Parlamentul României care ne reprezintă cu integritate, dar nu morală!, ce să mai spunem de Parlamentul European!, deopotrivă cu puterea politică din interior. Fiecare duce

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-285_ro.htm

[2] Adesea, in Biblie, coruptibil, stricacios (phthartos) este sinonim cu muritor (thnetos).

greul crizei economice şi nu mai ştiu care şi cum să vină mai abitir cu soluţii de redresare economică.

Dacă ne oprim la cel mai arzător moment al anului 2013, pe care l-a traversat în luna aprilie România, desigur este vorba de aşa-numita negociere de tip *win-win* între Băsescu şi Ponta - cu privire la cine să fie şefii DNA (omul preşedintelui) şi ai Procuraturii (omul prim-ministrului). Ca orice *bătălie* pe plan politic, şi aceasta are o miză, care – întâmplător sau nu – tot cu preşedintele are de-a face. Să ne amintim, oare a câta oară???, de tărăganarea din vară a fi sau a nu fi, din nou, preşedintele României?

Bâlbâiala procesului de demitere a preeşedintelui din 2012 a fost un puternic semnal de alarmă din acest punct de vedere. Şi, cu puţin ajutor *euro(sceptic)* (tendinţele de pe continent par să indice un potenţial grad sporit de intervenţionism la nivelul UE), preşedintele s-a bucurat de protecţia mamei Europa, care, din când în când, îi aduce la cunoştinţă mai tânărului premier Ponta că nu e vreme de contabilizat şi plătit deocamdată „neînsemnatele" ilegalităţi prezidenţiale. Acest intervenţionism european, pe care nu prea l-a analizat opinia publică aşa cum s-ar fi cuvenit, limitează capacitatea cercurilor implicate de a obţine avantaje economice. Este una, credem noi, dintre marile provocări cărora naţiunea română va trebui să le facă faţă cu stoicism în anii ce vor urma. Dat fiind că noi cei care am pornit pe drumul dezbaterilor pe probleme actuale şi reale acute, chiar cronice, cu care se confruntă Ţara Românească, rămâne să aflăm şi opiniile oamenilor de bine.

De câtă credibilitate se bucură Laura Codruţa Kovesi, şef la D.N.A. şi Tiberiu Niţu, procuror general?

Să facem o scurtă revenire asupra parcursului celor doi: Tiberiu Niţu a candidat pentru functia de procuror general şi în mandatul Monei Pivniceru, dar a demonstrat în timpul interviului public susţinut în faţa CSM că nu prea stăpâneşte legile, că e străin la capitolul rechizitorii, că instituţiile europene ce aveau să facă obiectul unor colaborări viitoare nu prea îl preocupau şi câte şi mai câte… Dar ce bine să fii prieten cu prim-ministrul ţării căreia îi aperi interesele?! De Codruţa Kovesi, ce mai tura-vura, e omul de încredere al preşedintelui, drept urmare nu cred că a surprins atât de mult numirea ei la şefia DNA. Cu toate tratativele între reprezentanţii puterii. Şi uite aşa *balanţa* Justiţiei româneşti devine la fel de nesigură, de viciată şi de lipsită de un semn de speranţă, fie ea şi simbolică. Dar ne amăgim cu sondajele care arată că stăm mai bine cu magistraţii noştri care sunt mult mai responsabili decât cei de la Bruxelles.

Cu alte cuvinte, atractivitatea ţării noastre în ochii Europei, nu putem ignora prietenia doamnei comisar European cu preşedintele Băsescu (SÂC!) - constă în circul pe care ni-l serveşte puterea, că-i prezidenţială sau executivă. Toate speranţele cetăţenilor români se spulberă de la episod cu iz politic la altul.

Am invocat exemplul de mai sus pentru că el se încadrează în teza abordată de acest articol, de fapt, de acest al cincilea caiet de dezbateri pe problematici ce stăruie să contureze democraţia actuală, aceea a pericolului subestimării rezistenţei publice. Se uită, scânteia care s-a numit Arafat în plină iarnă a anului 2012. Oricât ar fi de eterogen şi de bombardat cu mesaje direcţionate,

cosmetizate şi îndelung elaborate, vrem să credem că cetăţenii români, nu-şi vor pierde capacitatea de decizie, de selecţie şi de demascare a mistificatorilor prin votul pe care-l dau o dată la patru/cinci ani. Că acest vot este, la rândul lui, produsul sau victima discursului politic este demonstrat de aşa-zisa bună coabitare între preşedinte şi primul-ministru.

O altă distinsă faţă europeană, vicepreşedintele Comisiei Europene şi comisar pentru afaceri economice şi monetare şi moneda euro, Olli Rehn surprinde, cel puţin la nivel de discurs, *lumina de la capătul tunelului* pentru zona euro.

Invitat la o întrunire de la Dublin (amintim câteva nume prezente: preşedintele Comisiei de Buget, Ciaran Lynch, ministrul de Finanţe, Michael Noonan, vicepreşedintele Comisiei Europene, Ollie Rehn, comisarul european Janusz Lewandowski etc.) pe probleme ecomonice, deputatul prahovean Vlad Cosma a discutat şi despre economia României şi totodată despre evoluţia uniunii economice şi monetare.

Să fie un semn bun bugetul alocat României pentru perioada 2014-2020?

Summitul UE ne-a adus o veste, spune Băsescu[3], încurajatoare, bugetul alocat României, de 39,887 mld. euro, înseamnă cea mai mare creştere procentuală a bugetului, de 18%. Avem chiar şi o perioadă de graţie prelungită la 3 ani pentru cheltuirea fondurilor europene, dacă – n-o fi întâmplătoare generozitatea europeană! – ne vom dovedi mai competenţi decât până acum în atragerea acestor fonduri prin proiecte eligibile.

Revenind la (euro)scepticismul adus în discuţie, nu prea pare a se face lumină prin reformele structurale de care ne vorbeşte Olli Rehn. Spusele acestuia consemnate şi în publicaţia *Financiarul*, un joc de cuvinte fără esenţă, ne fac să înţelegem cât de slabe sunt şansele unei reechilibrări economice: *ar trebui să fim conştienţi de faptul că zona euro nu este nici o economie mică deschisă, nici o economie mare închisă, ci o economie mare deschisă, care face comerţ foarte mult cu restul lumii*. Această interdependenţă economică globală, cel puţin în România, a însemnat adâncirea sărăciei la toate nivelurile economice. În pofida efortului României de a-şi onora obligaţiile de stat European, şubreda stabilitate economică s-a aliniat contextului macroeconomic deficitar. Aici ne gândim la verişoarele noastre Spania, Portugalia. Deloc de neglijat este cazul Irlandei care a revenit pe lista datornicilor şi putem continua.

Ne întrebăm cum va fi recâştigată încrederea celor care au crezut în proiectul European?

Desigur, scopul fiind unul şi acelaşi: depăşirea crizei economice cu repercursiuni asupra

3 http://www.hotnews.ro/stiri-esential-14183451-traian-basescu-sustine-conferinta-presa-bruxelles-dupa-summitul.htm

vieţii politice şi justiţiare. Când un discurs începe cu ***trebuie să…*** urmate de alte vorbe la fel de mobilizatoare pe care le auzim adesea din partea vocilor oficiale europene, înţelegem că efortul Comisiei Europene de a reconstrui uniunea monetară la nivel European printr-o politică de continuare a reformelor decisive "din statele membre precum şi o integrare mai profundă în zona euro" devine o poveste de adormit copii.

THE REAL TRANSNATIONAL SOLIDARITY, THE EUROSCEPTICISM or the necessity to arrive at THE EUROREALISM?

- about the debate organized in the 10-th of april 2013

by a group of experts at the European Parlyament -

DEZBATEREA DE LA BRUXELLEXS

Miercuri , 10 aprilie 2013 a avut loc la Bruxelles, in incinta Parlamentului European, seria de conferinte "Cauzele euroscepticismului". Initiativa i-a apartinut eurodeputatului Adrian Severinalaturi de care s-au aflat doctorul în economie Radu Golban de la universitatea elvețiană St. Gallen, dr. Klaus Thorner de la universitatea din Hamburg, dr. Albrecht Ritschl* profesor de istorie economica la London School of Economics*, senatorul PNL Sorin Rosca Stanescu, eurodeputatul PNL Norica Nicolai si jurnalista Lia Lucia Epure. În legătură cu acest eveniment preluăm sub semnătura lui Corneliu Vlad din „Curentul" articolul:

EVENIMENT DE REZONANȚĂ EUROPEANĂ

Europarlamentarul Adrian Severin a lansat, printr-un seminar international pe tema, incitanta, "Exista o datorie a Germaniei fata de Romania?", o suita de conferinte sub genericul "Cauzele euroscepticismului". Manifestarile au loc in imensul si derutantul – nu numai arhitectural - edificiu de la Bruxelles al Parlamentului European. Seminarul inaugural l-a avut protagonist pe dr. in economie Radu Golban, cel care a documentat si facut public un fapt de senzatie dar cat se poate de real: Germania are fata de Romania o datorie financiara istorica evaluata la 19,5 miliarde euro.

Euroscepticism... datoria Germaniei... Euroscepticismul este, din pacate, fenomen european in crestere si el are diverse cauze; datoriile Germaniei fata de cateva tari europene genereaza si ele neincredere si rezerve in relatiile acestor tari cu Germania, devenind, prin aceasta, si sursa de euroscepticism. De aici, tema stabilita seminarului inaugural – un fel de studiu de caz al relatiilor romano-germane sub incidenta problemei datoriei istorice. Din anul 2010, cand a dezvaluit faptul datoriei germane fata de Romania, dr. Radu Golban a staruit tenace si argumentat pe langa autoritatile de la Berlin si Bucuresti asupra necesitatii recuperarii datoriilor Berlinului in relatiile comerciale cu Romania, iar in paralel a sensibilizat opinia publica romaneasca si a mobilizat-o – inclusiv printr-o petitie populara pe internet – in privinta acestei situatii nefiresti din relatile intre doua tari europene, partenere in UE si aliate in NATO. In situatii de criza, cum este cea de fata, a remarcat dr. Radu Golban in comunicarea de la simpozion, "raporturile intre parteneri inegali sunt mult mai vulnerabile".

Dr. Golban a demonstrat din nou - pentru a cata oara?, dar de data aceasta intr-o reprezentativa agora europeana - , existenta acestei datorii (negata de unii), dreptul legitim al Romaniei de a solicita onorarea ei si responsabilitatea Germaniei, "tara cu un codex moral recunoscut" de a se comporta conform normelor si valorilor europene. "Incidentele de parcurs european (fie el si un parcurs istoric) nu trebuie instrumentate sau dramatizate, dar nici trecute cu vederea si cronicizate, ci gestionate cu buna credinta" – a afirmat dr. Golban, care a avertizat ca "rezervele fata de institutiile europene si fata de preeminenta Germaniei in Europa nu trebuie sa-si gaseasca in asemenea situatii surse de potentare a euroscepticismului".

Daca prof. dr. Adrian Severin a fost gazda seminarului iar dr. ec. Radu Golban protagonistul manifestarii, evenimentul a avut, ca invitati speciali, doua autoritati in materie din Germania: dr. Albrecht Ritschl, profesor de istorie economica la London School of Economics si dr. Klaus Thorner, istoric si publicist, autorul unei carti de 580 de pagini intitulata "Planurile sud-est europene ale Germaniei din 1840 pana in 1945". Ambii au prezentat un amplu tablou al realitatilor europene interbelice in care s-a manifestat Germania ca putere europeana in expansiune, relatiile sale cu Europa de sud-est si in special cu Romania, sistemul cliring si mecanismele de inrobire economica si politica a acestor tari celui de-al treilea Reich.

Prof. Dr. Albrecht Ritschl a sustinut ca Germania a fost, in istoria moderna, "Kaiserul datoriilor", a falimentat, ca tara, in trei randuri si a fost principalul declansator al crizei economice mondiale din anii 1930. Neachitarea datoriilor dupa cele doua razboaie mondiale stau, de fapt, la originea miracolului economic german de dupa razboi, dar nici dupa 1990, Berlinul nu si-a solutionat pe deplin problema datoriilor si despagubirilor.

Dr. Klaus Thorner a prezentat planurile celui de-al treilea Reich de creare a unui mare spatiu economic german care sa includa Europa de est si Europa de sud-est, iar, in cazul Romaniei, de izolare a tarii , in afara oricaror aliante, pentru a deveni piata de desfacere pentru produsele germane si furnizor de materii prime si produse agricole necesare efortului german de inarmare si razboi. Conditiile impuse de Berlin relatiilor comerciale cu statele sud-est europene stau la baza actualei datorii istorice a Germaniei fata de aceste tari.

Specialistii germani au impresionat prin pledoariile lor de solutionare a "facturilor restante" ale Germaniei si, mai ales, prin apelurile directe adresate presei, societatii civile, Parlamentul de la Bucuresti de a determina autoritatile statului sa actioneze, cu curaj, pentru drepturile Romaniei.

Lumea doreste de la Germania nu atat bani, cat respect real si intelegere – a observat prof. Ritschl. Dar consilierii guvernamentali de la Berlin insista sa nu se spuna o vorba despre datorii, sa nu se arunce macar o privire inapoi in trecut, "ca la Sodoma si Gomora". Fara o presiune puternica, a incheiat universitarul german, guvernul de la Berlin nu va accepta nici o discutie asupra restituirii datoriei.

Dr. Thorner a atras atentia asupra temerilor guvernamentale de a ridica problema datoriilor, din cauza pozitiei dominante a Germaniei in Europa. "Sper ca (dupa acest simpozion –n.n.)

in Romania vor avea loc mai multe dezbateri in ziare si in Parlament, care vor da mai mult curaj guvernului roman de a pune datoriile pe agenda”.

Pana una-alta insa, teama, indiferenta, lipsa de implicare sau cum s-ar mai putea numi o asemenea atitudine condamnabila a unor reprezentanti ai Romaniei i-a definit si pe europarlamentarii romani, care s-au indepartat de incinta seminarului ca de Cernobal, desi, cu cateva clipe inainte de inceperea lucrarilor, numai eu am vazut doi alesi europeni din Romania, social-democrati, iar pe deasupra si faimosi experti predecembristi in probleme internationale, deambuland degajat prin hemiciclul european (exceptie notabila si binevenita a fost participarea la seminar a europarlamentarului Norica Nicolai).

Politica strutului in care s-au baricadat demnitarii si alesii romani de toate calibrele, cand e vorba de discuta cu Berlinul - si nu numai - e un fel de “onoarea pierduta a Katharinei Blum”, ca sa recurgem la un titlu celebru al marelui autor german Heinrich Boll. Numai ca, in speta, se pierde nu doar onoarea unor neonorabili, ci si miliarde de euro din munca romanilor de dinaintea noastra.

Corneliu VLAD

”Curentul”

Adrian Severin a organizat aceste conferinte pentru a crea un cadru in care specialisti care au studiat euroscepticismul sa poata sa-si prezinte ideile si concluziile referitoare la acest fenomen, care este in crestere. Eurodeputatul a subliniat, in discursul sau de la Parlamentul European, fiind sustinut in aceasta idee si de Radu Golban, ca euroscepticismul nu are un caracter anti-european sau nationalist, ci este rezultatul scaderii increderii cetatenilor in institutiile europene.

Argumentele eurosceptice exista si printre ele se regasesc deficitul democratic al UE sau pretinsa imposibilitate de a construi o democratie transnationala, discriminarea impotriva anumitor state membre sau a cetatenilor acestora, tentatiile hegemonice ale principalilor protagonisti nationali europeni, caracterul oligarhic al birocratiei europene, lipsa unei solidaritati transnationale reale, lipsa unei atitudini corecte din partea celor mai dezvoltate natiuni europene catre cele mai putin dezvoltate, neincrederea indusa de datorii istorice nerezolvate etc. Astfel de argumente sunt ingrijoratoare pentru viitorul proiectului european.

Una dintre temele principale din cadrul conferintelor a fost datoria istorica a Germaniei fata de Romania, subiect analizat si dezbatut pe larg de economistul Radu Golban, cel care a descoperit ca Germania are datorii de 19 miliarde de euro catre Romania care dateaza din perioada celui de-al Treilea Reich. Redăm mai jos intervențiile.

Adrian SEVERIN

Cauzele euroscepticismului – Există o datorie a Germaniei faţă de România?

Dragi prieteni şi colegi,

Aşa cum Henric VIII spunea fiecăreia dintre cele şase soţii ale sale, „n-o să dureze mult”. Aş dori să vă mulţumesc, din partea mea şi a membrilor biroului meu, pentru că sunteţi prezenţi astăzi aici la lansarea unei serii de conferinţe denumite „Cauzele euroscepticismului”. De asemenea, aş dori să îi mulţumesc d-lui Radu Golban pentru aducerea în atenţia mea a acestui subiect şi domnilor Albrecht Ritschl şi Klaus Thorner pentru efortul de a veni la Bruxelles şi de a participa la acest eveniment.

Scopul acestei întâlniri nu este de a mă poziţiona pe mine, ca deputat european, de vreo parte sau alta a dezbaterii privind euroscepticismul, ci de a crea un cadru în care voi găzdui un număr de evenimente, în care experţii care studiază euroscepticismul vor avea oportunitatea de a îşi prezenta concluziile, într-o manieră profesionistă şi raţională.

După părerea mea, o dezbatere despre euroscepticism ar trebui să aibă loc la cele mai înalte niveluri politice ale Uniunii Europene, ca recunoaştere a creşterii îngrijorării privind viitorul Proiectului European, împărtăşită de de aderenţii la această mişcare. O asemenea dezbatere ar trebui să se bazeze pe înţelegerea faptului că euroscepticismul nu este, ca idee, nici anti-european nici naţionalist. De fapt este o reacţie aşteptată la adresa unei Uniuni Europene care nu se ridică la nivelul aşteptărilor cetăţenilor săi.

Există multe argumente eurosceptice şi exemplele pot fi găsite oriunde în Europa. Printre aceste argumente se regăsesc deficitul democratic al UE sau pretinsa imposibilitate de a construi o democraţie transnaţională, discriminarea împotriva anumitor state membre sau a cetăţenilor acestora, tentaţiile hegemonice ale principalilor protagonişti naţionali europeni, caracterul oligarhic al eurobirocraţiei, lipsa unei veritabile solidarităţi transnaţionale, incorectitudinea atitudinii celor mai dezvoltate naţiuni europene faţă de cele mai puţin dezvoltate, neîncrederea indusă de datorii istorice neachitate etc.

Toate aceste argumente şi multe altele constituie motivaţia pentru care cred că nu ar trebui să ignorăm mişcarea eurosceptică sau să ridicăm vocea în speranţa că vocile lor nu vor fi auzite. Istoria a confirmat în repetate rânduri că distanţarea în creştere dintre clasa conducătoare a unei naţiuni şi poporul său, precum şi lipsa unei înţelegeri similare a principalelor obiective, nu duc decât la prăbuşirea acesteia. Mai mult, în cazul UE, acest lucru este accentuat de faptul că nu trăim într-o uniune politică, în care reprezentanţii aleşi în mod democratic, în urma unor alegeri la nivelul UE, să fie responsabili în faţa alegătorilor lor. Trăim într-o Uniunea care are costuri economice şi sociale din ce în ce mai mari, o Uniune care nu aplică un tratament echitabil tuturor statelor membre, ci întăreşte doar statele din nucleul său, în timp ce periferia nu este decât o zonă de testare a politicilor elaborate la Bruxelles.

Pe acest fundal, nu trebuie să ne mirăm că euroscepticismul este în creştere în cadrul UE. Ar trebui în schimb să ne întrebăm: De ce acest euroscepticism nu e chiar mai mare?

De aceea, era abordărilor politicoase şi reţinute (pentru a nu ofensa Comisia Europeană sau orice alt stat membru) ar trebui să înceteze. Trebuie să schimbăm impresia că instituţiile europene şi angajaţii lor trăiesc într-un turn de fildeş, departe de problemele cetăţenilor UE. Ar trebui să ne îndepărtăm de ipocrizie şi decepţie şi să punem tot ce ştim şi tot ce am aflat din evenimentele la care am fost martori într-un context corespunzător. Este timpul să ne scoatem mănuşile de copii şi să analizăm cauzele euroscepticismului.

Obiectivul final al federaliştilor şi dorinţa fondatorilor pentru o uniune cât mai bine integrată trebuie puse în balanţă cu vicisitudinile realităţii. Nu vom putea avansa dacă nu începem o dezbatere adecvată care ne va permite să construim un cadru bine informat care să poată fi folosit drept sursă de informaţii de către factorii de decizie şi ca instrument de diseminare pentru creşterea nivelului de înţelegere a euroscepticismului şi găsirea unor posibile soluţii.

Întorcându-ne către discuţia de astăzi, onoraţii mei invitaţi, Prof. dr. Radu Golban din Elveţia, Prof. dr. Klaus Thorner din Germania şi Prof. dr. Albrecht Ritschl din Marea Britanie vor discuta pretinsa datorie pe care Germania încă ar avea-o către România.

Acest subiect părea să fi dispărut subit. Totuşi, astfel de subiecte, chiar dacă există sau dispar, ar trebui să fie cel puţin „înmormântate" cum trebuie. Dacă nu, ele vor polua mediul din jurul lor şi ne vor bântui în continuare. Odată ce apare o problemă, ea trebuie acceptată şi exprimată în mod corect pentru a fi rezolvată aşa cum trebuie. Cred că UE poate funcţiona mult mai bine dacă toate criticile sunt exprimate în mod deschis şi abordate tranşant.

În acest moment, nu pot spune că sunt convins că o asemenea datorie chiar există. Dacă ea există, cred cu tărie că poporul român are dreptul să cunoască adevărul. În schimb, dacă o asemenea datorie nu mai există, fiind doar o speculaţie a unor modele matematice, atunci nu ar trebui să alimentăm în mod artificial aşteptările poporului român, pentru că asta nu va face decât să dea naştere la frustrare, cinism şi resentimente.

De asemenea, nu aş putea spune că redeschidem aici un subiect, aşa cum au afirmat mulţi în presă. Nu consider nici că acest subiect este închis şi, în acest context, el merită o soluţie corectă şi durabilă. Aceasta, aşa cum se tem mulţi, dar cu care nu pot fi de acord, nu ar trebui să deranjeze Germania, pentru că este şi în interesul ei să întreţină bune relaţii cu celelalte ţări europene, în acest caz cu România. Mai mult, în calitate de principal motor al integrării europene, credibilitatea proiectului politic european depinde de caracterul nepătat al Germaniei. De aceea, orice fel de ambiguitate care ar înconjura-o nu face bine deloc Uniunii. Astfel de ambiguităţi nu pot decât să sporească euroscepticismul, ceea ce, pe termen lung, este împotriva intereselor Germaniei (sau ale oricărei alte ţări, de fapt).

Vreau să închei prin a spune că în cazul acestei pretinse datorii, pentru moment a fost formulată doar o ipoteză care, ca orice altă ipoteză, nu este nici corectă nici incorectă. Doar demonstraţia sa poate fi corectă sau incorectă şi este misiunea experţilor să facă acest lucru. Odată realizat acest deziderat, factorii de decizie politici ar trebui să tragă concluziile şi să le prezinte unui public deja avizat.

Alături de membrii biroul meu, aş dori să vă mulţumesc încă o dată că sunteţi alături de noi astăzi şi aş dori acum să dau cuvântul domnului profesor Radu Golban.

Vă mulţumesc!

VERSIUNEA ENGLEZĂ A TEXTULUI DE MAI SUS

Causes of Euro-Scepticism –

Is there a German debt towardsRomania?

Dear friends and colleagues, As Henry the Eight said to each of his six wives, “I won’t keep you long”. Both my office and I would like to thank you for joining us here today at the launch of the series of conferences 'The Causes of Euro-Scepticism'. I would also like to thank Dr. Radu Golban for bringing this subject to my attention, Dr. Albrecht Ritschl and Dr. Klaus Thorner for taking the time to come to Brussels and participate in this event. The aim is not for me, as a MEP to place myself on one end or the other of the Euro-scepticism debate spectrum, but rather to create a framework, within which I will be hosting a number of events, where experts that have studied Euro-scepticism, will have the opportunity to present their findings, in a professional and rational manner. In my opinion, a debate on euro-scepticism should be conducted at the highest EU political levels, as an acknowledgment of the growing concerns regarding the future of the European Project, shared by the followers of this movement. Such a debate should be based on the understanding that Euro-scepticism, as an idea, is neither anti- European nor nationalistic. It is actually an expected reaction towards an EU which is not living up to its citizen's expectations. Many euro-sceptic arguments exist, and examples can be pointed out across Europe. Among these arguments one could find EU’s democratic deficit or the alleged impossibility of building a transnational democracy, discrimination against certain member states or their citizens, hegemonic temptations of the main European national protagonists, the oligarchic character of the Euro-bureaucracy, lack of a true trans-national solidarity, unfairness of the most developed European nations towards the less developed ones, distrust induced by unsettled historic debts etc. All these arguments and many more form the reason for which I think that we should not ignore the Euro-sceptic movement or raise our voice in hopes that theirs will not be heard. History has seen time and again that a growing gap between a nation’s ruling class and its people and a lack of similar understanding of common goals, only lead to its collapse. Moreover, in EU’s case, this is accentuated by the fact that we do not live in a political union, where democratically elected representatives, through a EU wide suffrage, are accountable to their electors. We live in a union where decisions taken at the EU level affect more than 500 million

people, citizens that have little say in this process. We live in a Union which has increasing economic and social costs, a Union that is not treating all Member States equally, but is rather strengthening the core, while the periphery is nothing more than a test bed for Brussels-made policies. Against this background, we should not wonder why euro-scepticism is growing in the EU. We should ask ourselves the question: Why isn't euro-scepticism even bigger? Therefore, the era of polite, soft approaches (not to offend the European Commission or other Member States) should end. We must change the belief that the European Institutions and their employees live in an Ivory tower, far away from the EU citizens' problems. We should move away from hypocrisy and deception and put everything that we know, and everything that we have acknowledged from what we have witnessed, in an accurate context. It is time to take off the kid gloves and analyze the causes of Euro-scepticism. The federalists' ultimate objective and the founders' desire of an ever-closer union must be put in balance with the vicissitudes of reality. We will not be able to advance if we do not start a proper debate that will allow us to build a well-informed framework that can be used as an information source for decision makers and as a dissemination tool for increasing understanding of euro-scepticism and finding possible solutions. Moving forward to today's discussion, my honourable guests speakers, Prof. Dr. Radu Golban from Switzerland, Prof. Dr. Klaus Thorner from Germany and Prof. Dr. Albrecht Ritschl from the UK will discuss the supposed debt that Germany might have towards Romania. This issue seemed to be dying. However, such subjects either live or die, and if they die, they should receive a proper "funeral". If not, they will pollute the environment surrounding them and haunt us. Once a problem arises, it must be accepted and correctly expressed in order for it to be properly solved. I believe that the EU can function a lot better once it has all its criticism out in the open and dealt with. At the moment, I cannot say that I am convinced that such a debt exists. If it exists, I strongly believe that the Romanian people is entitled to know the truth. However, if such a debt does not exist, being only the mere speculation of mathematical models, then we should not artificially feed Romanian people's expectations, as it will only give rise to frustration, cynicism and resentment. I also cannot say that we are reopening a subject here, as many have said in the press. I do not consider that this subject has been closed, and as such, it deserves a correct and lasting solution. This, as many fear, but with whom I cannot agree, should not upset Germany, as it is in their interest as well to be in good relations with other European countries, in this case Romania. Moreover, as the main engine of European Integration, the credibility of the European political project depends on Germany's unstained character. This is

why any kind of ambiguity surrounding it does not do the EU any good. Such ambiguities can only increase euro-scepticism, which on the long run, is against Germany's (or any other country's for that matter) interests. I want to conclude by saying that in the case of this supposed debt, for the moment only a hypothesis has been formulated, which like any hypothesis, is neither correct nor incorrect. Only its demonstration can be correct or incorrect, and it is up to the professionals to do it. Once this is done, the political decision makers should draw conclusions and present them to an already wellinformed audience. Both my office and I would like to thank you again for being with us here today and now I would like to give the floor to Prof. Radu Golban.

Adrian SEVERIN

Radu GOLBAN

Onorată Asistenţă,

Permiteţi-mi să încep prin a mulţumi Domnului Prof. Dr. Adrian Severin, membru al Parlamentului European şi fost ministru de externe al României, pentru receptivitatea fără rezerve manifestata faţă de ideea dezbaterii în această onorantă incintă a tendinţei, în creştere, a euroscepticismului, pe fundalul crizei dar şi al politicilor neadecvate ce s-au aplicat crizei.

Aduc, de asemenea, mulţumirile mele reputaţilor specialişti, Domnului Prof. Dr. Albrecht Ritschl şi Domnului Dr. Klaus Thörner, invitaţi să se pronunţe în acest cadru european, de pe poziţia înaltei lor competenţe, asupra studiului de caz din relaţiile germano-române ce face obiectul concret al reuniunii de astăzi.

Vă mulţumesc Dumneavoastră tuturor pentru interesul manifestat faţă de problematica dezbaterii de azi şi mă bucur că în rândurile noastre se află şi un grup de tineri ziarişti din România, oaspeţi în aceste zile ai instituţiilor europene. Constructul de integrare a Europei cunoscut sub numele de Uniune Europeană se află astăzi şi într-o criză de identitate. Pe fundalul unei perioade îndelungate de criză economică au apărut şi primele semne de îndoială faţă de proiectul de integrare a Europei.

Pentru a înţelege mai bine această atitudine critică faţă de modul şi mai ales de procesul unificării Europei, trebuie mai întâi să precizăm ce înseamnă şi la ce se referă termenul de euroscepticism. Acest termen nou în limbajul politic apare, tot mai frecvent, în ultima vreme, de la micul contribuabil şi până la nivel de naţiune. Neologismul compus din denumirea geografică a continentului şi substantivul scepticism, care se trage din greacă – „skeptios" = „căutător", este mai degrabă un termen generic decât o disciplină filosofică opusă dogmatismului politic. Euroscepticismul nu trebuie confundat cu anti-europenismul sau cu naţionalismul, el nu este un ateism politic, ci o căutare după o altă Europă. Motivele euroscepticismului sunt cel puţin la fel de diferite cum sunt şi popoarele Europei. Pentru a analiza şi a se înţelege mai bine acest fenomen, trebuie identificate motivele particulare, adică ale fiecărui stat, ale fiecărei categorii sociale, care îi determină pe oameni să devină eurosceptici. Având în vedere faptul că Europa se afla astăzi, în ciuda aparenţelor de unitate, la începutul şi nu la apogeul integrării, are şi euroscepticismul o justificare firească, întrucât, prin logica şi definiţia sa, el este mai aproape de statutul de independenţă şi suveranitate a fiecărui stat, decât de dezideratul integrării. Deoarece procesul de unificare al Europei generează, în special la periferia continentului, probleme economice, ca urmare a dezindustrializării, cetăţenii înţeleg tot mai puţin de ce imaginea lăudabilă, însă abstractă a proiectului european numit „garant al păcii şi prosperităţii" se suprapune cu tensiunea socială devenită realitate. Pe cât de abstract şi de general pare euroscepticismul în discursul politic şi public, pe atât de concret devine protestul împotriva Germaniei prin pancartele agitate şi sloganurile scandate de la Nikosia la Lisabona. Faptul că grafica acestor pancarte prelucrează cu obstinaţie fizionomia mereu aceluiaşi dictator, cea a lui Hitler, trezeşte întrebarea de ce protestul euroscepticilor nu se îndreaptă împotriva actorilor politici de la Bruxelles ai Uniunii Europene sau împotriva altor state membre ale Uniunii decât Germania, de ce vizează mereu Berlinul şi conducerea Republicii Federale. Se pare că binomul Bruxelles–Berlin anihilează oricare iniţiativă politică a celorlalte capitale europene. Desigur că preluarea crescândă de răspundere şi responsabilitate de către Berlin în Europa creează Germaniei şi o suprafaţă mai mare pentru critică - mai mult sau mai puţin fondată. Scopul final al integrării este bunăstarea tuturor cetăţenilor europeni şi nu performanţa economică a unora prin redistribuirea factorilor de producţie în Europa. Euroscepticismul începe să se insinueze pretutindeni în Europa, inclusiv în Germania. Euroscepticismul german vizează contribuţia Germaniei la proiectul european prin transferurile germane către Bruxelles de 214 Euro pe cap de locuitor, adică o sumă uşor peste media UE - 27, de 190 Euro. Proiectul european creează, prin excedentul comercial al Germaniei de peste 500 de miliarde de Euro, locuri de muncă, dar şi imaginea de performanţă economică. Aşadar, Germania, principalul contributor în Europa Unită, motor al dezvoltării generale pe continent, ba poate chiar şi filantrop pentru alte ţări membre ale Uniunii. Este oare fidelă realităţii o asemenea reprezentare? Realităţile sunt mai nuanţate. Analiza euroscepticismului raportat de la stat la stat porneşte de la răspunderea socială faţă de proprii cetăţeni, care trebuie asigurată şi în contextul migraţiei din est spre vest a forţei de muncă. Răspunderea în această privinţă revine statului naţional şi nu Europei. Aşadar, europenizăm performanţa, însă nu şi răspunderea socială, care rămâne tot în sarcina statului naţional, după cum tot lui îi revine şi dreptul de a stimula economia, de a-şi proteja unităţile de producţie, astfel încât să poată asigura un trai decent propriilor cetăţeni. Având în vedere

că dreptul de vot al aşa zişilor cetăţeni europeni este limitat doar în cadrul ţărilor lor de origine şi nu este europenizat precum forţa lor de muncă, este foarte probabil că într-un viitor apropiat, forma de euroscepticism pe care o reprezintă nemulţumirile oamenilor să se articuleze prin vot la nivelul naţional al ţărilor membre. Aşteptările fireşti ale acestor cetăţeni nu pot fi satisfăcute cu lozinci de gândire grandioasă sau cu sacrificii pentru un trai mai bun în viitor. În timp ce unele state membre ale Uniunii se înzestrează mereu cu viziuni de dimensiuni politice şi arhitecturale supradimensionate, alte state membre nu au nicio viziune. Pentru unii, Europa este o preocupare neîntreruptă, iar pentru alţii - un subiect îndepărtat. Tocmai de aceea paşii în Europa nu se pot justifica doar prin iniţiativa unuia, ci impun mereu şi acceptul celuilalt sau celorlalţi pentru un parteneriat. În România, euroscepticismul sau, mai degrabă, eurorealismul a apărut recent, adică mai târziu decât în alte state membre ale Uniunii Europene. Prezenţa sa, tot mai remarcată în spaţiul public, are în mare măsură, ca fond politic, intervenţia Bruxelles-ului şi a unor capitale europene în conflictul constituţional din vara anului trecut, după cum se datorează şi politicii de austeritate impuse de Bruxelles. Este drept ca euroscepticismul apare cu întârziere în România, dar acest lucru nu-l împiedică să devină un factor mobilizant, aşa cum s-a întâmplat cu alte răbufniri politice din istoria recentă a ţării. Pentru mulţi romani, aderarea la Uniunea Europeană a înlocuit în primii ani ai integrării propaganda comunistă semi-sacrosanctă, cu basme de bunăstare şi fericire. Bilanţul pentru omul de rând astăzi, la peste cinci ani după aderarea la Uniunea Europeană, cuprinde inevitabil starea deplorabilă a economiei ţării pe urma dezindustrializării, suspiciunea firească faţă de climatul poliţienesc întreţinut de serviciile secrete, o atmosferă de neîncredere în instituţiile statului, corupţia, erodarea democraţiei, dar şi lipsa de speranţă într-o schimbare spre bine. Iar faptul că demnitari europeni de la Bruxelles şi lideri din state europene s-au implicat public în conflictul pe tema suspendării preşedintelui şi a îndepărtării de la putere a unei grupări politice ale cărei guverne din ultimii câţiva ani au atins o cifră record la neabsorbţia de fonduri datorită corupţiei, justifică întrebarea dacă nu cumva Bruxelles-ul sprijină de fapt corupţia în România in loc să o combată. Raporturile între parteneri inegali sunt mult mai vulnerabile în astfel de conjuncturi. Egali la obligaţii înseamnă a fi egali şi la drepturi şi de a beneficia şi de egalitatea şanselor între ţările în curs de subdezvoltare din Europa de est şi de sud şi cele în curs de consolidare a industriei din centrul continentului. Instituţiile europene au rolul de garant al tratatelor, dar şi de mediator în articularea intereselor naţionale ale diferitelor state, pentru a preveni o situaţie de folosire a corupţiei în scopul implementării unui Realpolitik. Dacă realizarea şi implementarea principiilor statului de drept şi lupta împotriva corupţiei sunt obiectivele centrale ale integrării europene, atunci trebuie să admitem că şi corupţia are nu doar corupţi, dar şi corupători. În această privinţă, istoria cel puţin ne dă dreptate. Iar instituţia Parlamentului European reprezintă cel mai potrivit sediu pentru un management al memoriei istorice. Permiteţi-mi, de aceea, un scurt rapel istoric. După Primul Război Mondial premierii români Brătianu şi Averescu au negociat aproape şase ani cu Germania pentru o sumă de aproximativ 5 miliarde de Reichsmark din afacerea devastatoare numită „Banca Generală” din timpul ocupaţiei germane în 1918. Germania nu era dispusă să plătească absolut nimic României. Într-un limbaj ales, respectabilul ministru de externe al Germaniei, Gustav Stresemann, laureat al premiului Nobel pentru Pace, scria la data de 13 noiembrie 1926, într-o telegramă către Ambasada germană de la Bucureşti, că se

arată dispus de a - textual - "omorî" acea datorie a Germaniei faţă de România cu bani, solicitând ambasadorul de la Bucureşti să identifice cercuri „interesate" din ţara care ar putea, contra unei plăţi, abandona problema1. Această tactică îndoielnică s-a ascuns bine sub paravanul corectitudinii şi pretextul bunelor relaţii economice. Probabil că suma oferită pe cale privată de Stresemann a fost convingătoare pentru domnul Averescu, obiectivul recomandării germane, care a încheiat apoi pentru totdeauna tratativele pe tema „Băncii Generale". Dacă numele "Gustav Stresemann" are astăzi o conotaţie atât de pozitivă, fiind chiar şi numele a nenumărate licee şi institute din Germania, ce garanţii avem noi că nu s-ar putea păstra tactica sa şi faţă de România din zilele noastre când este vorba de o datorie istorică mult mai mare? Precum se poate observa, discuţia pe tema datoriei neachitate a Germaniei după 1947 de peste 1 miliard de Reichsmark în baza Tratatului de Cliring, care stă astăzi în centrul atenţiei noastre la acest eveniment, nu este prima de acest gen în istoria celor două state; nu este pentru prima dată când România a rămas păgubita. O ţară la nivelul Germaniei ar trebui cu atât mai mult astăzi, în familia europeană unită şi instituţional, să trateze România ca pe un partener egal şi să se arate responsabilă pentru faptul că a rămas, nu o dată în istorie, datornică faţă de România. Relaţia economică româno-germană din perioada 1936-1944 bazată pe cliring şi cursuri de schimb fixe mi-a trezit interesul în mod special. Mai ales extrasul de cont al Casei Compensaţie a Germaniei, o instituţie pe lângă Reichsbank, a stat în centrul atenţiei, deoarece prezintă soldurile Germaniei faţă de ţările asociate în acest model de colaborare. Suma de 1,126 miliarde Reichsmark evidenţiată în acest extras de cont a reprezentat la început doar o constatare şi un argument în cadrul unor publicaţii; ulterior a devenit o provocare. Lipsa acută de valută a Germaniei în urma Primului Război Mondial a determinat încheierea de contracte nonvalutare bazate pe schimburi de mărfuri între Germania şi alte state. Un asemenea acord fusese încheiat cu România încă din anul 1936. Prin acest acord s-a stabilit ca plăţile dintre România şi Germania, provenind din schimbul de mărfuri şi din alte obligaţii de stat şi particulare, să fie efectuate prin cliring bilateral între Banca Naţională a României şi Casa de Compensaţie germană. Printr-o clauză, Banca Naţională a fost însă obligată să achite exportatorii din România, chiar dacă sumele necesare pentru aceasta depăşeau vărsămintele în Lei ale importatorilor. Deoarece Germania celui de al treilea Reich importa din România mai mult decât exporta, această obligaţie, la început limitată ca sumă, a ajuns în anul 1942 să nu mai aibă nicio limită convenţională de sumă. Fluxul de mărfuri româneşti spre Germania, fără un flux corespunzător dinspre Germania spre România, s-a soldat cu sărăcirea de mărfuri a populaţiei româneşti, cu o creştere a inflaţiei şi cu o creanţă în mărci nevalorificabilă a Băncii Naţionale a României faţă de Casa de Compensaţie Germană. Această creanţă a reprezentat un credit forţat în mărfuri acordat economiei germane de economia românească. Deşi au existat preocupări şi intenţii concrete pentru frânarea creşterii şoldului (ca urmare a schimbului neechivalent cu Germania), acestea au fost respinse sau doar formal acceptate de către Berlin. Conform lucrărilor de specialitate2, la nivelul anului 1944, soldul activ pentru România rezultat ca urmare a operaţiunilor de cliring româno-german depăşea 1 miliard de Reichsmark. Acest sold este confirmat şi de surse oficiale externe, precum Casa de Compensaţie Germană – instituţie ce ţinea evidenţa operaţiunilor de cliring pe lângă Reichsbank3, Banca Reglementelor din Basel4 şi Academia Româna. Consider oportună prezentarea cadrului legal în contextul căruia am invocat

recuperarea datoriilor Germaniei din relaţiile comerciale cu România. În primul rând, invoc art. 28, alin. 4, din Tratatul de Pace dintre România şi Puterile Aliate şi Asociate, adoptat în 10 februarie 1947, la Paris. Dat fiind faptul că derularea plăţilor dintre Germania şi România s-a făcut în baza Acordului pentru Reglementarea Plăţilor din 1936, acest acord nu cade sub incidenţa Tratatului de Pace de la Paris, care prevede explicit că România nu renunţă la pretenţii rezultând din contracte şi alte obligaţii anterioare datei de 1 septembrie 1939, precum şi din drepturi dobândite înainte de aceeaşi dată. În următoarea propoziţie citim ca renunţare va fi considerată ca înglobând creanţele... “. Adjectivul demonstrativ la începutul propoziţiei „această “se referă la propoziţia precedentă, în care se explic condiţiile renunţării. Formularea alin. 4 din art. 28 cu precizarea renunţării României la pretenţii împotriva Germaniei şi a fixării datei de 8 mai 1945 (ziua de armistiţiu a Reichului) pentru scadenţa pretenţiilor face ca lucrurile să fie cât se poate de clare. Efectele juridice ale Acordului pentru Reglementarea Plăţilor din 1936 sunt, fără îndoială, drepturi şi pretenţii dobândite dinainte de 1 septembrie 1939, şi ca urmare, excluse de la renunţarea la pretenţii împotriva Germaniei, care se referă doar la angajamente din timpul războiului. Aşa cum reiese din reglementările Tratatului, soldul României nu s-a prescris. Doresc să mai precizez că în cadrul Conferinţei de la Londra, din anul 1953, când Germania şi-a asumat întreaga răspundere şi responsabilitate pentru toate datoriile Reichului, a lămurit şi problema soldurilor deficitare rezultate din operaţiunile de cliring derulate cu Belgia, Franţa, Elveţia, România etc. Motivul pentru care România nu a participat la Conferinţa de la Londra se bazează pe art. 5 alin. 4 al Tratatului acestei conferinţe, care este identic cu articolul 28 din Tratatul de Pace de la Paris. Ambele acte normative exonerează Germania de plată despăgubirilor aferente perioadei 1.09.1939 şi 8.05.1944. În concluzie, acest şold este descoperit şi în ziua de astăzi. Este bine de ştiut că această sumă nu reprezintă nici o despăgubire de război. Se poate naşte întrebarea cum se calculează suma de 19,5 miliarde Euro? Plecând de la aprecierea că 1 Reichsmark este evaluat, în prezent, la 3,3 Euro, se poate calcula, estimativ, valoarea cuantumului datoriei: 3,717 miliarde Euro, fără a mai adăuga şi dobânda aferentă celor 69 de ani - din 1944 până în 2013; fără a ne lansa într-un calcul matematic costisitor de actualizare, ci doar dacă am calcula o dobândă moderată de doar 2,5% pe an, se poate aprecia că valoarea totală a datoriei (suma iniţială şi dobânda capitalizată) se ridică la aproximativ 19,5 miliarde de Euro. În cadrul unei dezbateri din luna martie 2012, sub egida Consiliului de Administraţie al Băncii Naţionale a României se confirmă existenţa creanţei asupra Germaniei la Casa de Compensaţie de aproximativ 1 miliard Reichsmark la sfârşitul anului 1944, fapt ce constituie un mare progres faţă de discreţia remarcabilă a acestei instituţii în ultimii doi ani. Cel mai mare succes al acestei dezbateri îl reprezintă faptul, că totuşi, Bana Naţională admite existenţa unei datorii a Germaniei faţă de România în 1947 de 14 miliarde de Lei, ce a fost considerată de autorităţile acelor timpuri ca fiind o „creanţă nesigură asupra străinătăţii “. Ceea ce a fost nesigur în 1947 nu se mai poate spune astăzi despre motorul economic al Europei. Pe scurt, doresc sa menționez că sub incidența Tratatului de Pace de la Paris cad, de asemenea, și creanțele private necompensate în valoare de mai multe sute de milioane de Reichsmark ale firmelor și persoanelor din Romania care au obținut o sentință favorabilă în baza Tribunalului Arbitrar Mixt, romano-german în perioada 1919-1928, înființat în baza art. 304, alin. b 2 al Tratatului de la Versailles. În privinţa părerii românilor despre datoria Germaniei, aş aminti

faptul că până în prezent peste 5600 de români au semnat o petiţie lansată de mine pentru a determina guvernul să negocieze cu Germania pentru recuperarea creanţei din acordul de cliring cu Germania. Având în vedere că rata de penetrare a serviciilor web, este în Germania conform unui studiu publicat recent, dublă faţă de rata de penetrare a serviciilor web din România şi că Germania are o populaţie de aproape patru ori mai mare decât România, 5600 de semnături în ţară ar echivala cu aproximativ 45000 de semnături în Germania. Această cifră de proporţii arată incontestabil că românul nu a uitat de această datorie istorică. România nu are nimic de ascuns, ci doar de profitat de transparenţa maximă în aceste demersuri. Să nu uităm că Germania este o ţară cu un codex moral recunoscut, care se manifestă şi prin demersurile partidului „Die Linke“, partid cu 12% din Bundestag, în lămurirea acestei creanţe iniţiind in 2010 două interpelări. Distinsă asistenţă, Permiteţi-mi, înainte de a încheia, câteva remarci. Demersul tematic al acestui simpozion nu este unul antieuropean, nici unul antigerman. Incidentele de parcurs european (fie el şi un parcurs istoric) nu trebuie instrumentate sau dramatizate, dar nici trecute cu vederea şi cronicizate, ci gestionate cu bună credinţă. Rezervele faţă de instituţiile europene şi faţă de preeminenţa Germaniei în Europa Unită nu trebuie să-şi găsească în asemenea situaţii surse de potenţare a euroscepticismului. Euroscepticismul zilei de astăzi nu este un obstacol de neocolit şi nici o boală incurabilă, ci mai degrabă un simptom şi un semnal faţă de care se poate acţiona în conformitate cu interesele generale europene. Marile mutaţii istorice se nasc de obicei din acumulări de detalii – şi izbucnesc nu odată, tot printr-un detaliu – pentru a ajunge la o nouă stare. Studiul de caz prezentat aici este doar unul din sumedenia de detalii care se aglutinează zi de zi pentru a da consistenta euroscepticismului ridicat pe valul crizei şi al politicilor de austeritate aflate într-o nefericită modă. Situaţia, rămasă deschisă, din relaţiile româno-germane prezentată aici generează, şi ea, o doză mai mare sau mai mică de scepticism şi neîncredere - şi în privinţa politicii Germaniei faţă de partenerii săi europeni de ieri şi de azi, şi faţă de etaloanele morale ale Europei Unite. Euroscepticismul de astăzi nu este însă o tendinţă inexorabilă şi el începe de altfel a fi convertit în eurorealism. Următorul pas, salutar, ar trebui să fie o tendinţă pe care aş numi-o euroconstructivism. Într-o asemenea viziune poate fi soluţionat şi cazul încă deschis din relaţiile româno-germane, dezbătut astăzi aici.

Radu Golban

VERSIUNEA ENGLEZĂ A TEXTULUI DE MAI SUS

Honoured Audience,

Allow me to start by thanking Professor Adrian Severin, Member of the European Parliament and former Minister of Foreign Affairs of Romania, for his unreserved receptivity manifested towards the idea of the current debate within this honoured place concerning the growing Eurosceptic tendencies, on the background of the crisis but also of the inadequate policies that were applied to the crisis.

I would also like to give my thanks to the reputed experts, Professor Albrecht Ritschl and Dr.

Klaus Thörner, invited to give statements within this European framework, from the position of their high competence, upon the case study of Romanian-German relations, which is the concrete object of today's reunion.

I would like to thank you all for the interest manifested towards the topic of today's debate and I am glad that among us are also a group of young journalists from Romania, which are guests of European institutions during these days.

The European integration construct known under the name of European Union is today also under an identity crisis. In the context of a long period of economic crisis the first signs of doubts towards the European integration project also emerged. In order to better understand this critical attitude towards the manner and especially towards the process of European unification, we must first predict what does Euroscepticism mean and what it refers to. This new political term lately occurs ever more frequently from the little taxpayer to the nation level. The neologism made up of the geographic denomination of the continent and the noun "scepticism", which is derived from the Greek "skeptios", meaning "seeker", is a rather generic term than a philosophic discipline opposed to political dogmatism.

Euroscepticism must not be confused with anti-Europeanism or with nationalism; it is not a political atheism, but a search for another Europe. The reasons of Euroscepticism are at least as different as Europe's peoples are. In order to better analyze and understand this phenomenon, one must identify the particular reasons of each state, of each social category, which determines people to become eurosceptics. Taking into account the fact that Europe is today, in spite of the unity appearances, at the beginning and not at the climax of integration, Euroscepticism also has a natural justification because, through its logic and definition, it is closer to the independence and sovereignty statute of each state than to the integration objective. As the European unification process generates, especially at the continent's periphery, economic problems, as a result of deindustrialization, citizens understand increasingly less why the commendable but abstract image of the European project called "warrant of peace and prosperity" overlaps with the social tension becoming reality. As abstract and general Euroscepticism in the political and public discourse seems, the more concrete becomes the protest against Germany by means of raised placards and shouted slogans from Nicosia to Lisbon. The fact that the graphics of these placards obstinately elaborates on the appearance of the same dictator, Hitler, raises the question why the protest of Eurosceptics is not directed against EU political actors from Brussels or against other Member States than Germany, why it always aims at Berlin and the leadership of the Federal Republic.

It seems that the Brussels-Berlin couple annihilates any political initiative of the other European capitals. Of course that the increasing transfers of accountability and responsibility to Berlin in Europe also generates a larger surface for criticism – more or less justified – concerning Germany. The final purpose of integration is welfare of all European citizens and not the economic performance of some by redistributing production factors in Europe.

Euroscepticism begins to cling everywhere in Europe, including Germany. German Euroscepticism is related to Germany's contribution to the European project through German transfers towards Brussels of 214 Euro per inhabitant, a sum which is a little over the EU-27 average of 190 Euro. The European project creates, through Germany's commercial surplus of over 500 billion Euro, jobs but also the image of economic performance. Thus, Germany is seen as the main contributor within the United Europe, the engine of the general development on the continent or even the philanthropist for other EU Member States. Is such a representation faithful

to the reality?

Realities are more nuanced. The analysis of Euroscepticism related to the state starts from the social responsibility towards its own citizens, which has to be also ensured in the context of migration of labour force from East to West.

The responsibility in this case belongs to the nation-state and not to Europe. Thus, we Europeanize performance but not social responsibility, which remains to the resort of the nation-state, as well as the right to stimulate economy, protect production units, so that it can ensure decent living standards to its own citizens.

Taking into account the fact that the voting right of the so-called European citizens is limited to the framework of their native country and is not Europeanized as their labour is, it is very probable that, in a near future, the Euroscepticism form that popular discontents represent articulates by means of the vote at the national level of member countries. Natural expectations of these citizens cannot be satisfied with grandiose thought slogans or with sacrifices for a better future living standard. While some EU Member States endow themselves with oversized political and architectural visions, other Member States have no vision at all. For some, Europe is an uninterrupted preoccupation and for others just a remote subject. Precisely because of that, the steps in Europe cannot be justified only through the intention of one, but always impose the acceptance from the other or others for a partnership.

In Romania, Euroscepticism, or rather Eurorealism, emerged recently, that is later than in other EU Member States. Its presence, increasingly noticed in the public space, has in large measure as a political background Brussels' as well as other European capitals' intervention in the constitutional conflict from the summer of last year, and is also due to the austerity policy imposed by Brussels. It is true that Eurscepticism emerges late in Romania, but this does not prevent it from becoming a mobilizing factor, as it happened in the case of other political outbursts from the country's recent history. For many Romanians, accession to the European Union replaced during the first years of integration the half sacrosanct communist propaganda with stories of welfare and happiness. The result for today's common man, five years after the accession to the European Union, inevitably includes the deplorable state of the country's economy following deindustrialization, the natural suspicion towards the constabulary environment nurtured by secret services, an atmosphere of mistrust towards state institutions, corruption, democracy erosion, but also lack of hope in a change for the better. And the fact that European dignitaries from Brussels and European states' leaders publicly involved in the conflict surrounding the issue of suspending the president and removing from power a political group whose governments during the last years reached a record figure concerning lack of absorption of EU funds due to corruption, justifies the question if Brussels is not in fact supporting corruption in Romania instead of fighting against it.

The relations between unequal partners are much more vulnerable in such situations. Equality of obligations also means equality of rights and benefiting from equal chances between developing countries from Eastern and Southern Europe and those consolidating their industry from the centre of the continent. European institutions have the role of treaty warrant, but also of mediator in articulating national interests of various states, in order to prevent a situation of using corruption in order to implement Realpolitik. If the accomplishment and implementation of the rule of law principles and the fight against corruption are the central objectives of European integration, then we must admit that corruption has not only corrupted people but also those who

corrupt.

In this respect, at least history confirms our position. And the institution of the European Parliament represents the most adequate headquarters for a management of historical memory. That is why I would ask your permission to make a historical recollection. After the First World War the Romanian Prime Ministers Bratianu and Averescu negotiated for almost six years with Germany for a sum of approximately 5 billion Reichsmark from the devastating affair called "General Bank" during the German occupation of 1918. Germany was not inclined to pay anything to Romania. In a select language, the reputable German Minister of Foreign Affairs, Gustav Stresemann, laureate of the Nobel Peace Prize, wrote in a telegram addressed to the German Embassy in Bucharest, on 13 November 1926, that he is ready to 0 literally – "kill" that debt of Germany towards Romania with money, asking the Bucharest ambassador to identify "interested" circles from the country who could, in exchange for payment, abandon the problem[4]. This doubtful tactics was well hidden under the shield of correctness and under the pretext of good economic relations. Probably that the sum privately offered by Stresemann was convincing for Mr. Averescu, the target of the german recommendation, who then closed once and for all the talks concerning the issue of the "General Bank". If the name "Gustav Stresemann" has today a positive connotation, being even the name of numerous high-schools and institutes in Germany, what guarantee do we have that his tactics towards Romania was not preserved until today, when we are talking about a much higher historical debt? As can be noticed, the discussion surrounding the topic of Germany's over 1 billion Reichsmark unsettled debt after 1947, on the basis of the Clearing Treaty, which is today in our attention at this event, is not the first of this kind in the history of the two states; it is not the first time that Romania was prejudiced. A country of Germany's level should moreover today treat Romania, in the united European family and institutionally, as an equal partner and take responsibility for the fact that it remained several times in history indebted to Romania.

The Romanian-German economic relation from the 1936-1944 period, based on clearing and fixed exchange rates, has especially awaken my interest. Most of all, the account statement of Germany's Compensation House, an institution functioning with the Reichsbank, took the central stage, as it presents Germany's balances with the countries associated in this model of collaboration. The sum of 1.126 billion Reichsmark revealed by this account statement first represented only an observation and an argument within some publications; afterwards it became a challenge.

Germany's acute lack of currency following the First World War determined the conclusion of non-currency contracts based on the merchandise exchange between Germany and other states. Such an agreement had been concluded with Romania since 1936. This agreement established that payments between Romania and Germany, originating in the merchandise exchange and from other state and private obligations, be done through a bilateral clearing between the National Bank of Romania and the German Compensation House. By means of a clause, the National Bank was nevertheless forced to pay Romanian exporters, even if necessary sums to cover them exceeded the national currency deposits of the importers. As the Third Reich Germany imported from Romania more than it exported, this obligation, in the beginning limited as a sum, came to have

[4] http://digi20.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb00051967_00496.html?zoom=0.50&context=banca+generala&ngram=true&hl=scan&spell=true&fulltext=banca+generala&mode=simple

no conventional sum limit in 1942. The flux of Romanian merchandise towards Germany, without an adequate flux from Germany to Romania, resulted in impoverishing the Romanian population in terms of merchandise, with an increase in the inflation rate and with a Mark bond that could not be used by the National Bank of Romania in relation to the German Compensation House. This bond was a forced credit in kind given to the German economy by the Romanian economy. Although there were concerns and concrete intentions for blocking the increase of the balance (as a result of the unequal exchange with Germany), they were rejected or only formally accepted by Berlin.

According to specialized papers[5], at the level of 1944, the active balance concerning Romania resulting after the Romanian-German clearing operations exceeded 1 billion Reichsmark. This balance is also confirmed by foreign official debt sources, such as the German Compensation House – an institution that kept the records of clearing operations with the Reichsbank[6], The Regulating Bank of Basel[7] and the Romanian Academy.

I consider appropriate the presentation of the legal framework in the context of which I have invoked the recovery of Germany's debts from commercial relations with Romania. First of all I am invoking Article 28, paragraph 4, of the Peace Treaty between Romania and the Allied and Associated Powers, adopted on 10 February 1947 in Paris. Taking into account the fact that payments between Germany and Romania were made on the basis of the Agreement for Regulating Payments from 1936, this agreement does not fall under the incidence of the Paris Peace Treaty, which explicitly provides that Romania does not renounce to the claims resulting from contracts and other obligations previous to the date of 1st September 1939, as well as from rights acquired before the same date. In the next phrase we read that "this renouncement will be considered as including bonds…". The demonstrative adjective "this", from the beginning of the phrase, refers to the preceding phrase in which the conditions of renouncement are explained. The formulation of paragraph 4 of Article 28 concerning clarification of Romania's renouncing claims against Germany and establishment of the date of 8 May 1945 (Reich's truce day) for the maturity of claims makes things as clear as possible. The legal effects of the Agreement for Regulating Payments of 1936 are, without any doubt, rights and claims acquired before 1st September 1939 and, as a result, excluded from renouncing to the claims against Germany, which strictly refers to commitments during the war. As it results from the regulations of the Treaty, Romania's balance has not prescribed.

I wish to also emphasize that during the London Conference of 1953, when Germany assumed all responsibility and accountability for all the Reich's debts, also settled the issue of deficit balances resulting from clearing operations undertaken with Belgium, France, Switzerland etc. The reason for which Romania did not participate to the London Conference is based on Article 5 paragraph 4 of the Conference Treaty, identical with Article 28 of the Paris Peace Treaty. Both normative documents exonerate Germany from paying reparations for the period between 1st September 1939 and 8 May 1944. In conclusion, this balance is unsettled even today. It is good to know that

---

[5] Kirițescu, S., *Sistemul bănesc al leului şi precursorii săi* (*The Monetary System of the Romanian Leu and its Predecessors*), Second Volume, p. 503, researches within the Romanian Academy and the writings of Professor Victor Axenciuc, Senior Researcher, National Institute for Economic Research

[6] Germany's Archives; the registry number of the German archive in Berlin is: R 2 / 222; the file includes the last account statement of the Compensation House; the contact details of German Archives are: Bundesarchiv, Finckensteinallee 63, 12205 Berlin, phone: 03018/7770-0, fax: 03018/7770-111, berlin@bundesarchiv.de

[7] http://www.bis.org/publ/arpdf/archive/ar1944_fr.pdf, http://www.bis.org/publ/arpdf/archive/ar1943_fr.pdf

this sum does not represent war reparation.

There might be a question about how the sum of 19.5 billion Euro is calculated. Starting from the assumption that 1 Reichsmark is currently evaluated to 3.3 Euro, the total debt amount value can be calculated as estimates: 3.717 billion Euro, without adding the interest corresponding to the 69 years – from 1944 until 2013; without starting a complicated updating mathematical calculation, but only if we calculate a moderate interest of only 2.5% per year, it can be estimated that the total value of the debt (initial sum and capitalized debt) amounts to approximately 19.5 billion Euro.

During a debate taking place under the aegis of the Board of the National Bank of Romania in March 2012 it was confirmed that a bond of approximately 1 billion Reichsmark concerning Germany existed at the Compensation House at the end of 1944, a fact which constitutes a tremendous progress compared to the remarkable discretion of this institution during the last two years. The greatest success of this debate is the fact that, nevertheless, the National Bank admits the existence of a German debt towards Romania amounting to 14billion Lei in 1947, which was considered by the authorities of those times as am "uncertain foreign bond". What was uncertain 1847 cannot be said today about Europe's economic engine.

Briefly, I would like to mention that under the incidence of the Paris Peace Treaty fall also the private uncompensated bonds of several hundred millions Reichsmark concerning firms and persons from Romania who got a favourable sentence according to the Mixed German-Romanian Arbitral Tribunal in the 1919-1928 period, a court which was established on the basis of Article 304, paragraph b 2 of the Versailles Treaty.

In what concerns the opinion of Romanians regarding Germany's debt, I would recall the fact that until now over 5,600 Romanians have signed a petition launched by me in order to determine the government to negotiate with Germany in order to recover the bond from the clearing agreement with Germany. Taking into account that the rate of penetration by web services in germany is, according to a recently published study, double than the rate of penetration of Romania and that Germany has a population almost four times larger than Romania, 5,600 signatures in the country would amount to 45,000 signatures from Germany. This consistent number shows that Romanians have not forgotten about this historic debt.

Romania does not have anything to hide, but only to profit from maximum transparency in these undertakings. Let us not forget that Germany is a country with a reputable moral codex, which is also manifested by the initiatives of the "Die Linke" (Left) party, which has 12% of seats in the Bundestag, for clarifying this bond issue by initiating two interpellations.

Distinguished assistance,

Allow me, before closing, some remarks.

The thematic undertaking of this symposium is neither anti-European nor anti-German.

The European journey incidents (be it a historical journey, too) must not be instrumentalized or dramatized, neither overlooked nor chronicized, but managed in good faith. Reserves towards European institutions and towards Germany's pre-eminance within the United Europe must not

find in such situations sources of nourishing Euroscepticism.

Today's Euroscepticism is not an insurmountable obstacle and neither an incurable disease, but rather a symptom and a signal towards which it can be acted according to European general interests.

Great historical mutations are usually born from accumulation of details – and ignite not once, but also by a detail – in order to arrive to a new status. The case study presented here is only one of the host of details that accumulate day by day in order to give consistency to a Euroscepticism climbing upon the wave of the crisis and austerity policies which are an misfortunate fashion. The open situation of the Romanian-German relation presented herewith also generates a higher or smaller dose of scepticism and mistrust, equally concerning Germany's policy towards its European partner of yesterday and today and the moral standards of the United Europe.

Today's Euroscepticism is not an inexorable tendency, though, and actually it is increasingly converted into Eurorealism. The next salutary step should be a tendency which I would call Euro-constructivism. Within such a vision the open case of Romanian-German relations debated here today can also be solved.

Sorin Rosca Stanescu:

Arhitectura democratica a natiunilor Uniunii Europene este asimetrica, si vrem nu vrem, in epicentrul ei este plasata Germania ca motor economic, financiar, politic, iar Romania este, vrem nu vrem, ne place sau nu ne place, la periferia acestei arhitecturi asimetrice. De aici cauza generala a euroscepticismului care pentru Romania atinge cote alarmante, tocmai fiindca asa cum s-a spus, Romania are alta situatie decat Grecia si alte state, decat Marea Britanie. In particular, una dintre cauzele euroscepticismului romanilor este generata de faptul ca Germania nu da niste raspunusuri pe care are obligatia sa le dea. Cazul prezentat astazi este un caz tipic in care Germania deja trebuia de mai multa vreme sa spuna ceva, sa recunoasca sau sa nu recunoasca aceasta obligatie pe care o are fata de Romania. Tacerea este mai condamnabila chiar decat un raspuns negativ. Zilele trecute in Parlamentul Romaniei a fost o dezbatere despre DNA, o dezbatere foarte importanta in Romania. A participat Ambasadorul Germaniei. Acesta a felicitat conducerea DNA care defapt a avut rezultate slabe. Ambasadorul Germaniei nu a scos o vorba despre un caz strigator la cer in legatura cu interceptarea sub pretextul sigurantei nationale, ca si cand ar fi terorist, a magistratului Barsan, magistrat la Curtea Europeana a Drepturilor Omului si interceptarea sotiei sale, magistrat la Inalta Curte de Justitie de la Bucuresti, iar ambasadorul Germaniei nu a scos un

cuvant. Aceasta tacere, sau acest tip de tacere, alimenteaza din pacate, cresterea alarmanta a euroscepticismului la romani, iar cresterea euroscepcsmului inseamna cresterea neincrederii, inseamna o masa critica din ce in ce mai mare de romani care devin anti- europeni. Eu cred ca trebuie facut ceva in acest sens.

Multumesc.

Norica Nicolai:

. Eu nu am in intentia sa mai pun intrebari cu privire la relatia dintre euroscepticism si acest singular caz. Ati dat un document astazi pe care nu-l pun sub semnul intrebarii si cred ca intotdeauna s-au gasit solutii de acest tip. Este surprinzator pentru mine. Sunt un om care ma preocup de istorie, dar nu stiam ca se punea problema miturii oficialilor romani pentru a se inchide un caz. Probabil ca putem discuta despre lucrurile astea si intr-un alt context. Cert este ca un lucru e de remarcat: Germania este singura tara care permite prin lege darea de mita pentru a obtine contracte in strainatate si nu doreste sa renunte la aceasta prevedere legala. As avea insa o intrebare pentru dumneavoastra D-ule Profesor: In ce masura credeti ca mecanismul economic al Unuiunii Europene a fost influentat de ordoliberalismul german. Scoala de gandire incepe in 1932 dupa stiinta mea. Incepe la Freiburg si este defapt un meci intre o abordare juridica, vezi ce se intampla acum cu o serie de mecanisme juridice, si o abordare economica. Opinia mea este ca initial constructia europeana, decisa de americani prin Planul Marshal, a fost influentata de acest ordoliberalism, dar daca privesti structura tratatelor si o serie de mecanisme care nu permit legitimitatea anumitor institutii europene si care inlatura posibilitatea responsabilizarii anumitor lideri europeni prin mecanismele constitutionale de numire, aceasta scoala poata deveni influenta si astazi, in constructia europeana. Ati vorbit despre o comparatie intre sistemul de clearing folosit de Germania in perioada interbelica si mecanismele pe care le foloseste BCE. Noi sapt viitoare va trebui sa avem o dezbatere in PE si sa dam descarcarea de gestiune a BCE. D-ul Draghi va fi la Strasbourg. Vom avea o discutie si noi suntem foarte preocupati de solutiile pe care le promoveaza BCE, pe care nu le consideram solutii reale ci dimpotriva, pentru un italian mi se pare surprinzator ca promoveaza aceleasi mecanisme de tip german. Care este opinia dvs in acest sens? Care sunt similaritatile intre mecanismul de clearing pe termen scurt si mecanisemele de interventie (nu credite overnight, pentru ca au o alta structura, dar sunt credite pe termen scurt care au avut un efect asupra economiiilor, in special in estul si sudul Europei).

Lia Epure:

Vin de la Timişoara. Sunt partener cu Radu Golban la promovarea petiţiei. Radu Golban, lumea nu ştie, este din Timişoara, dintr-un cartier care este o zonă germano-optimistă. Noi am avut o populaţie germană în perioada interbelică, şvăbească, care reprezenta 32 şi apoi 15%. A plecat din România din cauza presiunilor comuniste asupra familiei, deci nu avea niciun motiv negativ, negativist, de a face acest demers. Simt nevoia de a zice acest lucru, pentru că, până în toamna anului trecut, Radu Golban era profesor asociat la Universitatea de Vest din Timişoara, la Catedra de ştiinţe politice, secţia în limba germană. Din toamnă, a fost anunţat oficial că nu mai avea cursurile respective, pentru că, din Timişoara, reprezentantul diplomatic, consulul german la Timişoara ar fi cerut... spun ar fi cerut şi nu a cerut, pentru că e cu semnul întrebării, ca Radu Golban să nu mai aibă cursuri la Universitatea de Vest, care, nota bene, este universitate de stat, deci din bani publici. Este o mare discuţie şi un mare semn de întrebare cu privire la onestitatea evaluării demersului lui Radu Golban şi faţă de propria lui persoană şi personalitate. Nu intrăm în detalii acum. Cine doreşte să afle, mare parte din aceste lucruri sunt spuse în Ziua de Vest, acolo unde mă bucur foarte tare, unde o să găsiţi şi campania, pentru că eu cred că, alături de aproape cei 6000 de români care au semnat pot fi, în câteva zile 60.000 de români dacă lumea ştie de această campanie, de acest capăt de fir care se găseşte şi în ediţia noastră on-line, unde oamenii pot intra. Sunt aici studenţi la drept, la jurnalism. Pot intra, pot lua atitudine ca cetăţeni europeni, ca cetăţeni euro-optimişti şi germano-optimişti faţă de această situaţie. Pentru că, de fapt, noi ce vrem, noi vrem să sensibilizăm Guvernul României. El este cel căruia i se cere personalitate pentru a da o formă concretă acestui demers pe care îl aşteptăm. Mulţumesc

Klaus Thorner:

Comerţul de cliring şi interesele germane în România în perioada 1932-1939

Odată cu refuzul final al planurilor de confederaţie danubiană şi respingerea tuturor încercărilor de realizare a unui bloc agrarian al statelor din Europa de Est şi de Sud-Est în

1932, proiectele cele mai ameninţătoare la adresa scopului german de a-şi asigura o zonă economică suplimentară au eşuat.

În această situaţie, guvernul german a început să scoată ţările din Europa de Sud-Est de sub influenţa Franţei prin intermediul strategiei sale de contracte preferenţiale bilaterale, pentru a le lega economic (şi, în cele din urmă, şi politic) de interesele germane şi pentru a pune bazele unei mari zone economice germane prin includerea Europei de Est şi de Sud-Est.

Ministerul de Externe german a anunţat, în august 1932, că cea mai importantă sarcină pentru deceniile următoare este deschiderea pieţelor din Iugoslavia şi România pentru economia germană. Existau multe şanse pentru o implicare germană de succes, după ce creditele franceze se încheiaseră în timpul crizei economice mondiale. În ciuda scăderii comerţului exterior german în cursul crizei economice mondiale şi a scăderii posibilităţilor şi aşa reduse de importuri privind produse agricole datorită unui protecţionism agrar în creştere, receptivitatea pieţei germane a devenit elementul principal în combaterea supremaţiei franceze pe piaţa de capital a Europei de Sud-Est. Începând cu 1932, membrii conducerii grupului german *Mitteleuropäischer Wirtschaftstag* şi trustul chimic *IG Farben*, în colaborare cu guvernul german au întreprins călătorii de sondare şi negociere în Iugoslavia, România şi Bulgaria. Concluziile acestor călătorii au fost utilizate pentru conceperea contractelor economice care au fost semnate cu guvernele din Europa de Sud-Est în anii următori.

Preluarea acestui concept de către Partidul Naţional-Socialist al Muncitorilor Germani (NSDAP) este atestată de analele strict confidenţiale ale biroului departamentului sud-estic de politică externă (APA) al NSDAP din 27 octombrie 1934. În cadrul acestora sunt menţionate elementele care pot garanta o confruntare de succes a Germaniei în spaţiul sud-estic. Documentul ar trebui înţeles ca fiind un program de urgenţă, dar şi un „program pe termen foarte lung”. În centrul său se situează solicitarea ca Europa de Sud-Est să fie inclusă în sfera de influenţă germană şi că aşa numitul „sistem nefiresc al pactului dintre Franţa şi Italia” ar trebui distrus printr-o politică activă de relaţii externe ale Germaniei. Europa de Sud-Est trebuia să fie utilă pentru Germania, înainte de toate ca zonă de ocupaţie economică. Pentru fiecare ţară din Europa de Sud-Est, autorii aveau în vedere un plan german de operaţiuni.
În România, relaţiile externe ale Germaniei trebuiau desfăşurate pentru întărirea poziţiei regelui şi cooperarea cu cercurile militare. Ţara trebuia extrasă în mod izolat din orice alte alianţe. Un punct de plecare promiţător ar fi fost intensificarea comerţului cu Germania, pentru că România căuta o piaţă pentru abundenţa sa de produse agricole. Germania ar fi trebuit să îşi asigure nu doar grâul românesc, ci şi materia primă pe care nu o putea primi decât pe „calea maritimă nesigură”: petrolul. România era gata să livreze, în schimbul unor asigurări corespunzătoare din Germania privind achiziţionarea de produse agricole, şi această materie primă în regim de schimb în natură, fără bani. O achiziţie de petrol fără bani era de mare importanţă pentru Germania pentru că acesta era puţin capabil să acţioneze pe piaţa valutară în anii '30.

Pentru întreaga perspectivă a politicii germane vizând Europa de Sud-Est se recomanda ca Germania să nu încerce să îşi realizeze interesele prin atacuri frontale. Perspectiva acestui concept ar fi fost bună pe termen lung, pentru că „timpul lucra pentru Germania”. Ca sprijin esenţial pentru această politică sud-est europeană, autorii textului menţionau politica de comerţ exterior şi o „politică culturală hotărâtă”. Conform comentariilor lor:

„Dacă aceste metode vor fi utilizate aşa cum trebuie şi dacă va prevala dorinţa de a orienta politica externă germană către sud-est după aceste directive, atunci nici Franţa şi nici Italia nu vor mai fi stăpânii politici ai spaţiului sud-estic, ci doar Germania”. (Ibid.).

În iulie 1934, rezervele germane de aur şi rezervele de valută forte au scăzut la nivelul minim de 78 milioane mărci imperiale (*Reichsmark*). Guvernul german a reacţionat cu un aşa numit Nou Plan faţă de această situaţie. Noul Plan a fost anunţat pe 24 septembrie 1934 de către ministrul afacerilor economice, Hjalmar Schacht. Planul implica un control atotcuprinzător şi direct al statului şi un sistem controlat de comerţ exterior.

Noul plan a fost gândit nu doar ca o reacţie pe termen scurt faţă de lipsa valutei forte, ci şi ca un instrument pentru „modificarea sistematică” a structurii importului german. Acesta îndrepta comerţul exterior german în direcţia înarmării şi a priorităţilor de război. În practică, noul plan era conceput să reducă în mare măsură importul de bunuri prelucrate şi de larg consum şi să le înlocuiască cu importuri de produse alimentare şi materii prime controlate pe termen lung, care nu erau disponibile în cantităţi suficiente în cadrul Germaniei. Noul plan constituia o componentă a unui program mai amplu de pregătire economică pentru război. Doar guvernul urma să decidă în privinţa necesităţilor şi cerinţelor. Statul reglementa importul prin intermediul unei liste de priorităţi privind materiile prime, alimentele şi hrana şi putea lua dispoziţii privind utilizarea lor.

Noul plan privind comerţul exterior se baza pe acorduri bilaterale şi contracte de schimb în natură. Principiul esenţial al noii politici de comerţ exterior consta în faptul că Germania trebuia să facă achiziţii pe cât de mult posibil din state care puteau furniza materii prime şi produse agricole şi acceptau drept plată produse germane în locul valutei forte. Contracte de cliring trebuiau încheiate cu asemenea ţări.

Ţările sud-est europene, accesibile ca abordare, erau foarte interesante şi importante pentru Germania şi planurile de război germane datorită locaţiei lor geografice şi resurselor lor de materii prime şi produse agricole. Printre obiectivele noului plan era şi căutarea de noi parteneri comerciali, care erau vulnerabili din punct de vedere militar în cazul implicării în război.

Deşi politicile noului plan au fost iniţiate pe fundalul problemei valutei forte, la care şi alte guverne au reacţionat prin măsuri de control ale cursului de schimb şi semnarea de contracte de cliring, guvernul naţional-socialist a avut succes prin aplicarea unor metode economice rigide, totalitare şi planificate şi prin exploatarea nevoilor de export ale statelor sud-est europene utilizând contracte de cliring în natură fără a fi nevoie de alte metode de penetrare a unei mari arii economice.

Contractele de cliring fixează pe hârtie o sumă reciproc stabilită, în aşa fel încât doar surplusul de cerere a obligaţiunilor (sau viceversa) trebuie să fie achitat prin plată sau credit. Astfel, un cliring forţat, pentru colectarea datoriilor putea fi acoperit cu sorţi de izbândă doar de către statele care aveau un sold pasiv în schimburile cu Germania, deoarece doar profiturile rezultate din solicitările germane către statele respective puteau satisface vechile solicitări ale acelor state.

La scurt timp după 1934, au fost semnate primele înţelegeri de cliring. Ministrul pentru Afaceri Economice Schacht a ordonat pin circulare secrete asociaţiilor industriei germane să

crească importurile din ţările cu acorduri de cliring şi să reducă exporturile pentru acestea. Dacă ţările cu acorduri de cliring ar fi dorit să reţină profiturile germane ar fi trebuit să se confrunte cu deficitele germane neplătite, astfel că comerţul de cliring a avut efectul de a masca împrumuturi către economia germană. Deja la sfârşitul lunii decembrie 1934, datoriile germane din cadrul tuturor contractelor de cliring au atins suma de 450 milioane mărci imperiale, cea mai mare parte privind ţări din Europa Centrală şi de Sud-Est. În martie 1935, această sumă a crescut la 567 milioane de mărci imperiale. În ciuda acestor deficite, Germania a devenit, în urma comerţului de cliring, un importator masiv de produse agricole, ceea ce a determinat creşterea valorii mărcii germane în raport cu puterea de cumpărare locală. Aceasta a însemnat o devalorizare relativă a altor monede şi preţuri mai mici pentru importurile germane.

Supraestimarea mărcii imperiale a influenţat nu doar comerţul ţărilor având acorduri de cliring cu Germania, ci şi preţurile lor interne şi în general agenda lor de comerţ exterior. Preţurile mari pe care partea germană şi le-a asigurat pe hârtie în cadrul contractelor de cliring pentru produse agricole şi materii prime au influenţat nivelul preţurilor interne ale ţărilor sud-est europene şi a crescut preţul bunurilor lor de export, într-o aşa măsură încât alte state au fost descurajate să le mai achiziţioneze. De asemenea, devalorizarea monedelor sud-est europene în comparaţie cu marca imperială a complicat comerţul Iugoslaviei, Bulgariei şi României cu alte state. Posibilităţile lor de a putea plăti pentru importurile non-germane au scăzut.

Politica de comerţ exterior a noului plan s-a dovedit de succes în privinţa măsurilor de urgenţă pe termen scurt, dar şi pentru obiectivele pe termen lung. Pe termen scurt s-a reuşit garantarea celor mai necesare importuri în ciuda situaţiei valutare restricţionate. Pe termen lung, noul plan şi contractele de cliring au iniţiat schimbarea structurală şi concentrarea geografică a comerţului exterior german asupra Europei de Sud-Est. Importul de bunuri prelucrate şi semi-prelucrate a fost serios limitat în timp ce exportul de materii prime şi grosul comerţului exterior german s-a mutat în direcţia Europei de Est şi de Sud-Est. Importul german de produse procesate a scăzut în perioada 1934-1937 cu 63%, în timp ce importurile de minereu au crescut cu 132%, de petrol cu 116% şi de grâu cu 102%.

Ţările din Europa de Sud-Est au devenit în urma noului plan cea mai importantă bază de materii prime şi produse agricole pentru economia germană. În acelaşi timp, acestea nu au mai avut nici o posibilitate de a cumpăra şi a vinde fără restricţii în Germania. Comerţul lor exterior era controlat şi reglementat de către Germania în orice domeniu.

Ţările respective au trebuit să-şi adapteze şi să-şi subordoneze producţia din ce în ce mai mult în conformitate cu oferta economiei germane. Prin intermediul sistemului raţionalizat şi fix de cliring partea germană putea să ameninţe întotdeauna în ultimă instanţă cu oprirea parţială sau temporară a importului unui produs sau cu „reexaminarea" întregii relaţii economice. Prin forţarea artificială a preţurilor în cadrul comerţului în natură statele sud-est europene au fost din ce în ce mai mult izolate faţă de sistemul pieţei mondiale, cu consecinţa că partea germană le putea impune un anumit curs de schimb. Astfel, ele au decăzut din ce în ce mai mult, până la statutul de colonii germane neoficiale.

În martie 1935, guvernul român şi-a luat angajamentul de a livra 150.000 tone de carne şi 500.000 tone de grâu comestibil. O altă cantitate convenită de livrări din România în cadrul acordului de cliring a fost stabilită în petrol. Baza formală pentru aceste livrări a fost un

contract de afaceri, un contract comercial şi un contract de transport, toate încheiate în primăvara anului 1935. Acestea conţineau clauza naţiunii cea mai favorizată în privinţa comerţului, transportului şi afacerilor, dar şi acordurile vamale detaliate pentru numeroase bunuri.

În plus, aceste acorduri au constituit baza comisiilor guvernamentale comune germano-române care s-au reunit pentru prima oară în septembrie 1935. În cadrul acestor întâlniri comune care se desfăşurau anula au fost stabilite nivelul anual şi compoziţia schimbului comercial. Companiile private sau birourile comerciale ale statelor putea prelua doar anumite contingente ale livrărilor desfăşurate în acest cadru. Un Acord de compensare Germano-român încheiat în mai 1935 a decis desfăşurarea întregului schimb de mărfuri ale ambelor ţări în cadrul procedurii de cliring.

Realocarea dorită a importurilor de alimente şi materii prime din exterior către Europa de Sud-Est a fost din ce în ce mai mult realizată prin intermediul unor contracte de cliring. În timp ce comparaţia între primul trimestru din 1934 ş primul trimestru din 1935 indică o scădere a importurilor germane din exterior cu 28%, importurile germane din Europa de Sud-Est au crescut în termeni comparativi cu 43%.

În acelaşi timp, toate statele sud-est europene au acumulat credite de cliring. În cazul Iugoslaviei solicitările neacoperite de către Germania se ridicau în 1936 la 35 de milioane de mărci imperiale, în cazul României la 18 milioane iar în Bulgaria la 10 milioane de mărci imperiale.

În timp ce Germania nu mai primea împrumuturi din Statele Unite, Franţa şi Marea Britanie, statele sub-dezvoltate din Europa de Sud-Est ajunseseră creditori ai Germaniei prin intermediul comerţului de cliring.

Per ansamblu, politica germană a contractelor cu statele sud-est europene era bazată pe o deviză înscrisă într-o circulară a Ministerului de Externe din 30 aprilie 1937, care spunea că, cu cât se reuşeşte „legarea economică fiecărei ţări sud-estice de noi” cu atât mai greu va fi posibil să apară în spaţiul danubian vreo structură economică îndreptată împotriva Germaniei, „chiar şi în cazul schimbării actualei configuraţii politice”. (circulară AA, Ritter, 30. 4.1937, zit. n. Seckendorf 1980: 215)

După ce scopul politicii germane de a izola complet Europa de Sud-Est de piaţa mondială şi de a o lega definitiv de aşa numita sferă economică germană a devenit evident la mijlocul anilor '30 şi guvernele sud-est europene au devenit conştiente de strategia germană, politica comercială bilaterală a Germaniei s-a lovit de o opoziţie în creştere. Înainte de toate, Iugoslavia şi România au încercat să îşi reducă creditele blocate prin contractele de cliring şi au refuzat să livreze produse către Germania în mari cantităţi, pe care sperau să le vândă pe piaţa mondială în schimbul valutei forte.
România a limitat în 1937 exportul de petrol şi produse petroliere către Germania menţionate în contractele de cliring cu 20%. Guvernul iugoslav a refuzat să livreze cupru prin schimb de tip cliring către Germania şi a cerut plata în valută forte.

Guvernul român a încercat în decembrie 1937, în timpul negocierilor cu guvernul german, să oprească extinderea comerţului germano-român. Se dorea o îngheţare a volumului comercial la nivelul anului 1937. Cu toate acestea, influenţa germană asupra comerţului exterior

românesc devenise deja atât de mare în acel moment, încât guvernul român nu şi-a putut susţine poziţia împotriva intereselor germane. Astfel, şeful echipei de negociere germane, Helmut Wohlthat, i-a putut confirma în cele din urmă şefului său, Göring, că „după negocieri lungi şi dificile" o nouă creştere a nivelului comerţului putea fi stabilită cu o treime peste cea din anul precedent.

Guvernul german a reacţionat la încercările de revoltă din statele sud-est europene prin creşterea preţurilor şi o nouă scădere a taxelor vamale pentru produse agricole. În acest timp, guvernele Marii Britanii şi Franţei nu au făcut eforturi semnificative pentru a creşte în mod substanţial importurile din Europa de Sud-Est. De asemenea, ele s-au abţinut să facă presiuni asupra Germaniei pentru o întoarcere la sistemul comercial multilateral.

În România, trustul chimic *IG Farben* şi asociaţia benzinei au început, de la mijlocul anilor '30, împreună cu *Dresdner Bank* bătălia decisivă pentru puţurile de petrol, „unul dintre cele mai importante deziderate ale statului major german" (Sohn-Rethel 1992: 105). Deşi încă în 1934 doar 16% din nivelul tuturor exporturilor de petrol germane provenea din România, această pondere a crescut pe baza acordurilor de cliring din 1935 la 37%.

Biroul pentru construcţie economică al guvernului german a prezentat, la începutul lunii august 1938, o informare despre elementele necesare pentru mobilizarea de război şi baza necesară de rezerve petroliere. În acest document se reiterează importanţa vitală a zonei economice sud-est europene pentru desfăşurarea războiului. Autorii scriau:
„Singura modalitate pentru acoperirea imediată a deficitelor de mobilizare în perioada 1938-1939, care permite, în acelaşi timp, o libertate de mişcare semnificativă prin cantitatea şi calitatea producţiei este în caz de mobilizare: păstrarea zonei economice sud-est europene deschisă faţă de influenţa germană, cu solicitarea ca aproximativ 50% din profitul românesc realizat în urma exportului de resurse de subsol către alte ţări să fie acordat Germaniei." (*RWA-Aufzeichnung*: Necesarul şi situaţia resurselor petroliere în caz de mobilizare, 8 august 1938, zit. n. Kube, 1986: 263f)

După Acordul de la München, regii României şi Bulgariei şi şeful guvernului iugoslav s-au deplasat la Londra. Ei au indicat faptul că statele lor sunt sufocate din punct de vedere economic de către Germania şi au cerut sprijinul guvernului britanic pentru eliberarea lor din aceste lanţuri. Cu toate acestea, guvernul de la Londra nu era pregătit să garanteze achiziţionarea produselor sud-est europene la o scară atât de mare precum importurile germane. Între timp, ministrul francez de externe George Bonnet a ordonat guvernului său să evite orice mişcare care ar putea crea impresia restricţionării activităţilor germane în Europa de Sud-Est.

După ce Regele României, Carol II, a fost primit la Londra şi Paris cu declaraţii de temporizare, el a luat imediat legătura cu guvernul german pentru nu mai vedea nici o alternativă la legătura strânsă a României cu Germania. La sfârşitul lunii noiembrie 1938, el s-a întâlnit la Leipzig cu Hermann Göring, care şi-a manifestat dorinţa de intensificare a schimburilor comerciale germano-române. În cadrul acestor schimburi comerciale „livrările de petrol românesc în mari cantităţi" şi „dezvoltarea zăcămintelor româneşti de minereu" erau foarte importante. Carol practic a venit singur în întâmpinarea îndeplinirii solicitărilor germane. În schimbul acestei atitudini, el a cerut încetarea susţinerii germane pentru grupul

fascist al Gărzii de Fier[8] şi creşterea livrărilor de materiale de război. Cea de-a doua solicitare nu era dificil de realizat pentru guvernul german, pentru că România urma să fie un avanpost sud-est european în timpul războiului împotriva Uniunii Sovietice.

La începutul lunii februarie 1939, cel mai important emisar special al lui Göring pe probleme economice ale Europei de Sud, Helmut Wohlthat, s-a deplasat la Bucureşti pentru a desfăşura negocieri. Guvernul român a refuzat să accepte primul punct principal al acordului bilateral denumit de guvernul german „cooperare industrială printr-o comisie industrială mixtă", pentru că se temea pe bună dreptate că Germania va interzice României „autodeterminarea în domeniul industrializării" (Raportul Wohlthats pentru Göring privind negocierile sale de la Bucureşti, 10. - 3/23/1939, 3/27/1939). Doar în urma unor presiuni deosebite din partea Germaniei şi în contextul intervenţiei germane în Cehoslovacia, guvernul român a acceptat să semneze un acord economic comprehensiv.

Acordul economic germano-român semnat pe 23 martie 1939 a devenit modelul integrării de durată a Europei de Sud-Est în zona economică extinsă a Germaniei. Pe baza acordului, întreaga economie românească urma să se transforme şi să se adapteze pe termen lung la nevoile zonei germane. România trebuia să livreze materii prime şi produse agricole şi să renunţe la dezvoltarea unei industrii prelucrătoare proprii semnificative. Contractul însemna cea mai mare convertire constituţională de până atunci a conceptului economiei germane suplimentare propagat de multă vreme. Contractul fixa o perioadă de cinci ani pentru planurile de a extinde ponderea Germaniei în cadrul comerţului exterior al României la 45%. Pentru aceasta, producţia agrară şi de materii prime a României trebuia să fie adaptată cerinţelor economiei germane. Acest lucru implica producţia şi procesarea forţată de petrol, mangan, cupru, bauxită, crom şi alte materii prime. Acordul includea, printre altele, următoarele puncte:

1. Extinderea şi orientarea producţiei agricole româneşti cu precădere spre cultivarea furajelor, plantelor oleaginoase şi plantelor tehnice,
2. Întărirea industriei forestiere şi a lemnului din România,
3 Dezvoltarea forţată a resurselor minerale româneşti prin intermediul unor companii mixte germano-române,
4. Realizarea unui program petrolier generos, de asemenea de către o companie mixtă germano-română,
5. Participarea germană în cadrul băncilor româneşti,
6. Eliminarea reţelei de controale româneşti ale traficului comercial şi ale sistemului de control al comerţului, cu precădere în scopul unei evacuări rapide şi fără probleme a bunurilor destinate Germaniei,
7. Echiparea forţelor armate române cu armament german în schimbul petrolului românesc.

În privinţa produselor agricole, 700.000 tone de grâu, 200.000 tone de porumb, 300.000 tone de furaje pentru animale şi 200.000 tone de carne de porc şi porci în viu trebuiau livrate doar în 1939 din România în Germania. O înţelegere specială semnată pe 20 iulie 1939, încheiată

[8] Garda de Fier a apărut ca urmare a crizei economice mondiale în contextul radicalizării dreptei româneşti. Cu sprijinul Germaniei, această organizaţie s-a dezvoltat în ciuda numeroaselor interdicţii împotriva organizaţiilor paramilitare de masă din anii '30. La sfârşitul anilor '30 ea a devenit o importantă forţă internă şi a fost implicată în câteva tentative de puci şi în pogromurile împotriva populaţiei evreieşti.

tot pentru o perioadă de cinci ani, stipula asigurarea din partea României că va trimite cel puţin 75% din exporturile totale anuale de grâu în Germania. Pentru perioada 1939-1940, un contingent de cel puţin 1,5 milioane de tone de grâu a fost asigurat. Serviciile germane au determinat alegerea grâului.

O importanţă specială pentru economia de război a Germaniei o avea obligaţia României, prin contractul din martie 1939, de a creşte exportul de petrol către Germania de la 20 la 25% din întregul volum al acordului de cliring. Contractul prevedea, nu în ultimul rând, formarea unor zone de comerţ liber pentru complexele industriale germane şi companiile de transport din România. În aceste zone trebuiau înfiinţate complexe industriale şi societăţi comerciale, dar şi depozite şi spaţii de transbordare pentru transportul german. În zonele de comerţ liber urma să fie eliminată taxa vamală pentru producerea, schimbul şi procesarea bunurilor. Pentru asigurarea legăturii de transport, zonele de comerţ exterior au fost înfiinţate în porturile de la Dunăre şi Marea Neagră pentru că companiile germane sperau să descopere noi pieţe de desfacere în Orientul Mijlociu. Al treilea articol al contractului obliga guvernul român să elimine sau să schimbe legile care erau împotriva expansiunii capitalului german în România. Era vorba în special despre zonele industriei petroliere şi despre zonele miniere. O lege românească din anii '20 împiedica dezvoltarea şi exploatarea de noi zăcăminte de petrol şi materii prime de către capitalurile străine.

Imediat după semnarea contractului echipe de experţi au fost trimise în România pentru dezvoltarea tehnologică a economiei agrare, forestiere şi a pescuitului, precum şi pentru exploatarea materiilor prime. În contextul creşterii abrupte a comerţului cu grâu, în perioada aprilie 1939 – octombrie 1943 au funcţionat un număr total de 15 societăţi comerciale germano-române care se ocupau exclusiv de exportul de grâu către Germania. În aceeaşi perioadă, au fost înfiinţate opt alte companii germano-române pentru organizarea cumpărării şi procesării fructelor, legumelor şi oleaginoaselor. Aceste noi structuri şi comerţul controlat cu produse agricole erau viabile doar conform reglementărilor contractelor economice care permiteau exporturi directe de capital către România. Pe baza contractelor au mai fost fondate încă trei companii germano-române care urmau să impulsioneze cultivarea plantelor textile.

Planificatorii economici germani observau cu satisfacţie că acordurile germano-române depăşeau cu mult orice late contracte economice încheiate până atunci între state independente, pentru că includeau o coordonare a unor părţi esenţiale ale producţiei şi comerţului. „Momentul special şi absolut nou adus de aceste contracte în istoria economică modernă” este reprezentat de „ajustarea aproape integrală a capacităţilor de producţie ale unei ţări în funcţie de capacităţile de producţie ale altei ţări”. Controlul şi restructurarea economiei româneşti doar prin contract şi fără o ocupaţie militară directă a ţării a fost întâmpinată cu mare interes de lumea profesională din Germania. Guvernul german spera într-un efect simbolic al cazului României. Negociatorul-şef Helmut Wohlthat mai observa:

„Toate ţările sud-est europene ar trebui să vadă cine deţine adevărata supremaţie susţinută de realităţile economice de pe malurile Dunării; Germania prin intermediul unui nou tip de contracte moderne, iar Anglia şi Franţa doar prin pretenţii depăşite şi propagandă”. (Raportul lui Wohlthats, 27 martie 1939)

prin intermediul principalei sale arme din anii '30, contractele bilaterale preferenţiale şi de cliring, Germania câştigase pentru prima oară o poziţie dominantă în Iugoslavia, România şi Bulgaria, înainte de izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial. Importul de tip monopolist şi realizat fără folosirea de valută forte în ceea ce privea materiile prime şi produsele agricole ale acelor state formau o componentă esenţială a pregătirilor de război ale Germaniei. Exporturile neacoperite de livrări corespunzătoare din partea Germaniei către Iugoslavia,

Bulgaria şi România au dus la degradarea statutului celor trei ţări sud-est europene şi danubiene la nivelul de creditori ai economiei de război a Germaniei hitleriste. Încă din 1936 s-au acumulat o cincime din datoriile totale îngheţate ale Germaniei către cinci state sud-est europene, Bulgaria, România, Iugoslavia, Ungaria şi Grecia. Europa de Sud-Est urma să devină un „spaţiu adiţional", ca rezervor de materii pentru economia germană, un element fundamental pentru războiul mondial al Germaniei pentru „spaţiu vital".

VERSIUNEA ENGLEZĂ A TEXTULUI DE MAI SUS :

Clearing Trade and German interests in Romania in the yearsfrom 1932-1939

With the final refusal of the Danube-confederation plans and the rejection of all attempts for the realisation of an agrarian block of east European and southeast European states in the year 1932 the most dangerous projects for the German goal to secure a supplement economic zone had failed. Now the German government started to solve the countries of Southeast Europe from the influence of France by means of her strategy of bilateral preference contracts, to bind them economically (and in the end, also politically) to itself and to lay the bases for a German great economic area under inclusion of East Europe and Southeast Europe. From the Foreign Office came in August, 1932 the announcement , that it is the most important task for the next decades to open up the markets from Yugoslavia and Romania for Germany. Now there are big chances for a successful German engagement, after the credits from France came to an end during the world economic crisis. In spite of the shrinking of the German foreign trade in the course of the world economic crisis and the small possibilities for imports of agricultural products narrowed because of the increased agrarian protectionism the receptiveness of the German market turned to get the determining vehicle to push back the French supremacy at the capital market of southeast Europe. From 1932 board members of the German group of the Mitteleuropäischer Wirtschaftstag and the chemical trust IG Farben in cooperation with the German government undertook intensive investigation and negotiations travels to Yugoslavia, Romania and Bulgaria, The findings from these travels were used for the concepts of the economic contracts which were signed with the southeast European government in the coming years. The takeover of this concept by the NSDAP verify a strictly confidentially stated recording of the department of southeast of the foreign-policy office (APA) of the NSDAP from 27th of October, 1934. Here were listed points which can guarantee a successful fight of Germany in the south-east space. The document should be understood as an emergency programme as well as as a "programme for very long view". In the centre stood the demand that Southeast Europe should be a German sphere of influence and that the so called "unnatural pact system of France and Italy" should be destroyed by an

active German foreign affairs politics. Southeast Europe should be valid for the German empire above all as an economic occupation area. For every single southeast-European country the authors outlined a German plan of operation. In Romania the German foreign affairs should work towards a strengthening of the position of the king and a cooperation with the military circles. The country must be extracted in isolation, from all other alliances. A promising point of departure would lie in the intensification of the German trading, because Romania are looking for a market for his abundance in agricultural products. The German empire should secure not only the Roumanian grain, but also that raw material which it can receive, otherwise, only on the "unsafe oversea way": Oil. Romania will be ready to deliver, for suitable assurances from Germany for the purchase of agricultural products also this raw material on the exchange way without money. A cashless oil purchase was from great importance for the German empire because it was hardly capable of acting on the foreign exchange market in the 1930s. To the whole perspective of the German Southeast Europe's politics the advice was given, the German empire may not try to realise his aims in a frontal attack. The perspective of the concept would be good in a long view, because "the time works for Germany". As essential aid of this Southeast Europe's politics the authors of the text mentioned the foreign trade policy and "a purposeful cultural politics". Their Résumé: If these methods will be used properly, and if the will prevails to orientate the German foreign politics in the southeast after this directives, then not France or Italy will be the political master of the south-east space, but solely Germany. (Ibid.). In July, 1934 the German reserves of gold and foreign exchange reserves fell on a low level of 78 million imperial marks. The German government reacted with the so called New Plan reacted to this development. The New Plan was announced on 24th of September, 1934 by the minister of economic affairs, Hjalmar Schacht. The plan implies a comprehensive and direct state control and a steering system of the foreign trade. The new plan was thought not only as a short-term reaction to the shortage of foreign exchange, but also as an instrument for a 'systematic shifting' of the German import. He straightened the German foreign trade in favour to armament and war priorities. In practice the new plan was aimed to short in wide range the import of finished and consumer goods and to replace them with a controlled and long-term import from foodstuffs and raw materials which a not available in sufficient quantities in the German empire. The new plan was a component of a big programme of economic war preparation. Only the government decided over the needs and demands. The state regulated the import by a priority list for raw materials, food and feeds and disposed of their use. The new plan moved the foreign trade on bilateral agreements and cashless exchange contracts. The essential principle of the new foreign trade policy consisted in the fact that the German empire should shop so much as possible in states which could deliver raw materials and agricultural products, and accepted as a payment instead of foreign currency German products. Clearing contracts should be concluded with such countries. The southeast European states accessible about the country road were for the German empire and the German war plans very interesting and important on account of her geographic location and her resources in raw materials and agricultural products. Within the scope of the new plan trading partners should be searched, where they lay in case of war involvements in the area of the own weapons". Although the politics of the new plan was initiated before the background of the foreign currency problem to which also

other governments reacted with a foreign currency exchange control and the signing of clearing contracts, the national-socialist government succeeded by means of the applied rigid, totalitarian and planned economic methods and under exploitation of the export needs of the southeast-European states in using the cashless clearing contracts without for the penetration of the big economic area concept. Clearing contracts charge the mutual demands on the paper, so that only the surplus of the demands about the obligations (or vice versa) had to be paid by payment or credit. Hence, a compulsive clearing, for collecting the debts, could be covered only by such states with view of success which had a passive balance in the exchange with the German empire, because only from the profits of the German demands to the foreign countries the old demands of the respective states could be satisfied. Briefly after 1934 the first clearing arrangements were met, Minister for Economic Affairs Schacht ordered the associations of the German Industry in confidential circulars to raise the imports from the clearing countries and to reduce exports to them. If the clearing countries had wanted to withhold German profits, they faced now to unpaid German deficits, so that the clearing trade had the effect of concealed loans for the German economy. Already at the end of December, 1934 the German debts within the scope of all clearing contracts reached a sum from 450 million imperial marks, the biggest part with countries of Central Europe and Southeast Europe. In March, 1935 this sum rose on 567 million imperial marks. Regardless of these debts the German empire reached in trade with the clearing states as a bulk buyer from agricultural products a higher valuation of the imperial marks than justified by the local purchasing power. This implied a relative devaluation of the other currencies and lower German import prices. The overestimation of the imperial marks influenced not only the trade of the clearing countries with the German empire, but also their internal prices and their foreign trade generally. The high prices of which the German side assured on the paper in the clearing contracts for agricultural products and raw materials influenced the internal prize level of the southeast-European countries and raised the price of her export goods so much that other states were deterred from the purchase. Also the devaluation of the southeast-European currencies towards of the imperial marks complicated the trade of Yugoslavia, Bulgaria and Romania with other states. Their possibilities to be able to pay for non-German imports decreased The foreign trade policy of the new plan turned out successful concerning the short-term emergency measures as well as the long-term basic objectives. At short term one succeeded in guaranteeing the most necessary import in spite of the restricted foreign currency situation. In the long term the new plan and the clearing contracts initiated the aimed structural change and the geographic concentration of the German foreign trade on Southeast Europe. The import of finished goods and semi manufactured products was considerably limited just as the exportation by raw materials and the weight of the German foreign trade shifted in the direction of East Europe and Southeast Europe. The German import of processed products decreased between 1934 and 1937 about 63%, while the import of ores rose about 132%, from oil about 116% and from grain about 102%. The countries of Southeast Europe became by means of the new plan the most important base of raw materials and agricultural products of the German economy. At the same time every possibility was taken from them to buy and sell without restrictions in the German empire. Their foreign trade was controlled and regulated by the German empire in every respect. They had to adapt and

subordinate their production increasingly to the supply of the German economy. Within the rationed and fixed clearing system the German side could threaten as *ultima ratio* always with a partial or complete import stop for single products or with a 'examination' of the whole economic relations. By artificial forcing up of the prices within the scope of the cashless trade the southeast-European states were extracted increasingly from the world market system, with the result that the German side could dictate exchange rates to them. Thus they were degraded more and more on the status of informal German colonies. In March, 1935 the Romanian government committed itself to the delivery of 150,000 t of meat and 500,000 t of feed grain. Another agreed portion of the Roumanian deliveries within the scope of the clearing was fixed to oil. The formal basis for these deliveries formed a place of business contract, commercial contract and shipment contract concluded in spring, 1935. This contained the mutual grant of the most-favoured treatment for trade, shipment and business as well as detailed duty arrangements for numerous goods. In addition, it came to the foundation of the German Romanian government committees which met for the first time in September, 1935. On the common meetings taking place yearly from then on the annual extent and the composition of trade were fixed. Private companies or state offices could only take over contingents of delivery in this frame. A German Romanian offset agreement concluded in May, 1935 determined to carry out the whole exchange of commodities of both countries in the clearing procedure. The aimed relocation of the food and raw material imports from overseas to Southeast Europe was increasingly realised by the clearing contracts. While in the comparison of the 1st quarter in 1934 with the 1st quarter in 1935 the German imports decreased from overseas about 28 percent, the German imports from Southeast Europe rose in the comparative time by 43 percent. At the same time all southeast-European states accumulated clearing credits. In case of Yugoslavia the demands not redeemed by the German empire amounted in 1936 to 35 million imperial marks, in Romania 18 million and in Bulgaria 10 million imperial marks. While the German empire no longer received loans from the USA, France and Great Britain the underdeveloped held states of southeast Europe get lenders for Germany in the frame of Clearing Trade. All together the German contract politics with the southeast-European states was aimed on a slogan written in a circular of the Foreign Office from the 30th of April, 1937, which said, the more one succeeds "in tying up each of the southeast countries individually economically to us", even heavier it will be possible "even in case of a change of the current political constellation" to bring together an economic combination directed against Germany in the Danube space "" (circular of AA, Ritter, 30. 4.1937, zit. n. Seckendorf 1980: 215) After the aim of the German politics to cut off completely Southeast Europe of the world market and to bind them definitely in the so-called great German economic sphere became clear in the middle of the 1930s, and the southeast-European governments saw through the German strategy, the bilateral commercial policy of the German empire bumped into growing opposition. Above all Yugoslavia and Romania strove for a reduction of her blocked credits from the clearing contracts and refused to deliver products in larger quantities in the German empire which they hoped to sell on the world market for foreign currency. Romania limited in 1937 his export of oil and oil products in the German empire within the scope of the clearing contracts on 20 percent. The Yugoslav government refused to deliver copper in the clearing exchange in the German empire, and

required the payment in foreign currency. The Romanian government tried in December, 1937 during negotiations with the German government to stop an expansion of the German Romanian trade. She wanted to freeze the commercial volume on the state of 1937. Nevertheless, the German influence on the Romanian foreign trade had already become so big at this time that the Romanian government could not prevail against the German interests. Thus the German negotiations leader Helmut Wohlthat could inform, finally, his boss Göring that "after long and difficult negotiations" a new commercial extent could be fixed which lay around one third about that of the year before. The German government reacted to the uprising attempts of the southeast-European states with an increase of the prices and another lowering of the customs rates for agricultural products. Meanwhile the governments of Great Britain and France made no important efforts to raise her imports from Southeast Europe substantially. They also refrained from pushing the German empire to a return to the multilateral commercial system. In Romania the chemical trust IG Farben and the benzol association started since middle of the 1930s together with the Dresdner Bank the capital fight for the oil springs, "one of the most important Desiderata of the general staff" (Sohn-Rethel 1992: 105). While still in 1934 only 16% of the whole German oil imports came from Romania, this portion rose on the basis of the clearing agreement in 1935 on 37%. The bureau for economic construction of the German government presented at the beginning of August, 1938 an installation about the war mobilization needs and the necessary basis on the mineral oil area. In it the meaning of vital importance of the southeast-European economic area for a leading a war was stressed. The authors wrote: "The only way for the immediate cover of the mobilization gaps in the time in 1938/39 which permits at the same time an essential freedom of movement in production amounts and production qualities is in case of mobilization: Keep open the southeast-European economic area for Germany under claim of about 50% Romanian to other countries delivered whole mineral oil-exportation profit for Germany." (RWA-Aufzeichnung: Mobilization need and supply situation on the mineral oil area, August 8th 1938, zit. n. Kube, 1986: 263f) After the Munich agreement the kings of Romania and Bulgaria and the Yugoslav head of government travelled to London. They pointed out there to the fact that her states are strangled by the German empire economically, and asked the British government for support for the freeing from these chains. Nevertheless, the government in London was not ready to guarantee a purchase of southeast-European products in a magnitude comparable to the German imports. Meanwhile the French foreign minister George Bonnet ordered his government to avoid every movement which can wake the impression of a restriction of the German commercial activities in Southeast Europe. After of the Romanian king Carol II had been compensated in London and Paris with delaying statements, he immediately got in touch with the German government, because he saw yet no more alternative to a firm connection of Romania with the German empire. At the end of November, 1938 he met in Leipzig Hermann Göring, who pronounced the wish for an intensification of the German Romanian trade. In this trade "Romanian oil deliveries of the biggest extent" and the "development of Romanian ore deposits" would be very important. Carol volunteered basically to the fulfilment of the German demands In return for this he demanded the ending of the German support for the fascistic group iron guard(1) and reinforced war material deliveries. Latter to fulfil was not difficult for the German

government, because Romania was planned as a southeast-European outside post during the war against the Soviet Union. At the beginning of February, 1939 Görings most important special emissary in south European economic questions, Helmut Wohlthat, travelled to contract negotiations to Bucharest. The Romanian government refused to accept first the central point of a bilateral agreement for the German government called "industrial cooperation in a mixed industrial committee", because she feared correctly, the German empire would deny Romania "the selfdetermination in his industrialisation" (Report Wohlthats to Göring about his negotiations in Bucharest, 10. - 3/23/1939, 3/27/1939). Only to massive German pressures and under the impression of the German intervention in Czechoslovakia the Romanian government agreed to the signing of a comprehensive economic agreement. The German Romanian economic contract signed on the 23rd of March, 1939 became the model of a lasting integration of Southeast Europe in the German great economic area. On the basis of the contract the whole Romanian economy should be transformed and fitted in the long term into the German area. Romania had to deliver raw materials and agricultural products and to renounce the development of a worth mentioning own finished goods industry. The contract meant the largest constitutional conversion till then of the German supplement economy concept propagated for a long time. The contract fixed for a period of five years planned to expand the German portion in the Romanian foreign trade to 45 per cent. For it the Romanian agrarian and raw material production should be aimed on the inquiry of the German economy. This implied a forced output and processing of oil, manganese, copper, bauxite, chrome ore and other raw materials. The contract included among other things these points: 1. Extension and steering of Rumanian agrarian production with look at a reinforced cultivation of feeds, oil fruits and fibre plants, 2. Intensification of the Romanian wooden and forest industry 3 a forced development of the Romanian mineral resources by common German Romanian societies, 4. Realisation of a generous oil programme, also by a German Romanian society, 5. German participation in Romanian banks, 6. Removal of the Romanian traffic network and the traffic system, not least for the purpose of a quick and free from problems evacuation of the goods destined for the German empire, 7. Equipment of the Romanian armed forces with German weapons in cashless exchange to Romanian oil. In agricultural products 700,000 t of wheat, 200,000 t of maize, 300,000 t of animal feed and 200,000 t of living and killed pigs should be delivered only in 1939 from Romania to the German empire. A special agreement signed on the 20th of July, 1939 also for the duration of five years implies the Romanian assurance to export to least 75 per cent of the annual Romanian whole grain exportation in the German empire. For 1939/40 a contingent of at least 1.5 million t of grain was assured. German offices determined the choice of the grain. Especially important for the German wartime economy was the Romanian obligation contained in the contract from March, 1939 to increase the oil export in the German empire of from 20 to 25 per cent of the whole volume of the clearing agreement. The contract intended not least the equipment of free trade zones for German production enterprises and transportation companies in Romania. In these zones should be established industrial enterprises and trading ventures as well as storehouses and places of transhipment should be established for the German shipment. In the free trade zones exemption from duty should be guaranteed for the production, trade and the processing of goods. To guarantee the

binding to the shipment, the foreign trade zones were installed in the Danube and Black Sea harbours because German companies hoped there to disclose new outlets in the Middle East. The third article of the contract obliged the Romanian government to remove or to change laws which were against a German capital expansion to Romania. This was above all the case in the areas of Oil industry and mining. A Romanian law from the 1920s complicated the development and exploitation of new oil springs and raw materials by foreign capital. Immediately after completion of the contract expert's teams were sent to Romania for the technical development of the agrarian, forest and fish economy and the raw material exploitation. Before the background of the steep rising trade with grain started from April, 1939 to October, 1943 a total of fifteen German Romanian trade companies which dealt exclusively with the export of grain in the German empire. In the same period eight other German Romanian enterprises were founded which organized the buying and the processing of fruit, vegetables and oilseeds. These new establishments and the controlled trade with agricultural products were only possible by the regulations of the economic contract which admitted direct capital exports to Romania. On the basis of the contract it came furthermore to the foundation of three German Romanian enterprises which should force the cultivation fibres for textiles. German economic planners noticed contented that the German Romanian agreement exceeds wide all economic contracts which have been concluded up to now between independent states, because it contains a coordination of big parts of the good production and the traffic. "The special and in the modern economic history absolutely new moment of the contract" lies in the "adjustment of nearly all production powers of one country to production power of another country." The binding and restructuring of the Romanian economy only through a contract and without direct military occupation of the country was taken up by the German professional world with big interest. The German government hoped for a signal effect over Romania. Negotiations leader Helmut Wohlthat noticed in addition: “All southeast-European countries should see who holds the true supremacy supported with economic facts on the shores of the Danube river; Germany by modern contract forms or England and France with old claims and propaganda.” (Report from Wohlthats, March 27th 1939) By means of his main weapon of the 1930s, the bilateral preference and clearing contracts the German empire had for the first time won a dominating position before the beginning of the Second World War in Yugoslavia, Romania and Bulgaria. The nearly monopoly-like and without foreign currency realized import of the raw materials and agrarian products of these states formed an essential component of the German war preparation. The export widely uncovered by missing German deliveries to Yugoslavia, Bulgaria and Romania degraded the three southeast-European Danube states to involuntary credit lenders for the German wartime economy. Already in 1936 passed one fifth of the whole freezed debts of the German empire with the five southeast-European states Bulgaria, Romania, Yugoslavia, Hungary and Greece. The 'supplement space' Southeast Europe should become as safe raw material and food reservoir for the German economy the base of the German world war for 'living space’. (1) The iron guard was formed as a result of the worldwide economic crisis in the context of a radicalization of the Romanian right. With German support she developed in spite of multiple bans in the 1930s to a paramilitary mass organisation. In the end of the 1930s

she became an important domestic strength and was involved in several putsch attempts and in pogroms against the Jewish population.

Dr. Albrecht Ritschl

Cauze ale euroscepticismului – Datoria istorică a Germaniei faţă de România

Doamnelor şi domnilor,

Este cu adevărat important să discutăm între noi despre această problemă într-o manieră calmă şi civilizată, încercând nu doar să descoperim adevărul, pentru că adevărurile istorice nu sunt puse sub semnul întrebării. Permiteţi-mi să vă vorbesc într-un mod care nu se bazează pe aruncarea de acuzaţii. În primul rând, pentru că acest lucru nu ne ajută în nici un fel şi, în al doilea rând, pentru că nu va genera rezultate pozitive.

Vorbind despre actuala criză, primul lucru pe care trebuie să-l reţinem este probabil acela că nu există o soluţie unică la această criză, nu există un tratament uşor sau o modalitate mai facilă de a ieşi din această criză şi, bineînţeles, nu există nici o soluţie fără sacrificii. Nu este uşor să descoperim un remediu pentru această criză, nu există nici o soluţie care să nu aibă efecte secundare şi care să poată fi aplicată în doze destul de mari pentru o perioadă mai lungă de timp. Şi, cel mai important lucru în astfel de crize, mi se pare greu de găsit cineva care este complet lipsit de responsabilitate sau de vină. Statele şi clasele lor politice au luat credite, au luat împrumuturi, multe dintre ele în mari cantităţi şi, dacă se poate spune, nu toţi banii au fost investiţi foarte înţelept. Acum suntem martorii consecinţelor conduitei şi comportamentului elitelor politice din ţările debitoare, care s-a născut chiar din această conduită iresponsabilă.

Pe de altă parte, statele şi băncile din alte părţi ale Europei au fost creditate, multe dintre ele cu sume importante şi, dacă se poate spune, de multe ori banii nu au fost atât de înţelept investiţi de către creditori iar conduita lor nu a fost întotdeauna foarte responsabilă. De fapt, chiar creditorii au acţionat deseori în mod iresponsabil, dacă nu chiar mai mult, închizând ochii faţă de acumularea problemelor din ţările debitoare pe care nu doar experţii le vedeau şi ar fi trebuit să le vadă. Aşadar, acest fapt arată că dacă dorim să găsim cauzele actualei crize în cadrul politicilor şi a identificării celor care au dat şi celor care au luat şi celor care au acţionat iresponsabil, aceasta este o problemă de versiuni contradictorii. De aceea, ar trebui să ne abţinem să aruncăm piatra şi, în schimb, să discutăm între noi.

Astăzi nu vă voi vorbi în calitate de avocat, pentru că nu sunt de profesie avocat. Vă vorbesc în calitate de economist şi istoric al economiei, dar mai degrabă în calitate de reprezentant al mediului academic, ceea ce înseamnă că sarcina mea nu este de a vă prezenta opiniile mele politice, ci de a încerca să vă ofer o analiză cu fapte, cauze şi consecinţe. Iar apoi, după toate aceste fraze de tip „dacă...atunci", veţi fi în poziţia de a trage propriile dumneavoastră concluzii şi chiar de a vă menţine opiniile.

Nu mă interesează atât de mult aspectele juridice ale acestei crize pentru că nu sunt avocat şi nu pot emite judecăţi asupra acestor lucruri, dar trebuie să recunosc că, personal, nu cred că problemele juridice joacă rolul cel mai important, întrucât aceasta este în cea mai mare parte o problemă politică şi economică. Iar consecinţele economice ale acestei crize sunt atât de importante încât aş putea anticipa că aspectele juridice vor avea un rol minor în rezolvarea crizei. Există uneori crize economice care sunt atât de serioase încât aspectele juridice sunt de fapt neglijabile.

Preocuparea şi atenţia mea în privinţa crizei a fost stârnită de articole de presă din tabloidele germane, „presa bulevardieră". Atunci când iau în vizor cetăţenii din Europa de Sud, reapar tot felul de prejudecăţi pe care le-am auzit ultima oară în copilăria mea de la oameni bătrâni care din fericire nu au mai supravieţuit mult timp. Astfel, este considerat un lucru normal că europenii din sud sunt consideraţi leneşi, dezorganizaţi, neonorabili şi că cel mai bun lucru pentru Europa, pentru Germania, ar fi ca ei să părăsească zona Euro, dacă nu chiar şi Europa. Consider acest mod de abordare insultător şi cred că este şi surprinzător. Acesta este modul în care m-am interesat despre problemă şi motivul pentru care găsesc că este o abordare insultătoare şi surprinzătoare este că, dacă ne uităm înapoi în istorie, Germania nu a fost întotdeauna, ba chiar deloc, ţara bogată ci un portofel imens şi un cont bancar mare care să poată şi să vrea să ofere multe împrumuturi. Din contră, în cursul secolului XX, sau cel puţin în prima sa jumătate, Germania a fost probabil cel mai mare datornic iar la mijlocul secolului chiar a beneficiat de cea mai mare ştergere a datoriei a secolului XX, care a fost probabil unul dintre motivele revenirii rapide a economiei sale, sau cel puţin a revenirii economiei Germaniei de Vest, după al Doilea Război Mondial. Aşadar, oricine din germania care crede că suntem în poziţia de a arăta cu degetul spre alţii sau de a arunca cu pietre în ceilalţi ar trebui să ştie că, de fapt, noi în Germania suntem ultimii în drept să facem aşa ceva din punct de vedere istoric. Colegii mei de la acest prezidiu au oferit deja o bună vedere de ansamblu şi multe detalii interesante.

Acum, după cum aţi observat deja, toate acestea sunt legate de războaiele mondiale. După Primul Război Mondial, Germania a trebuit să plătească reparaţii şi acest lucru era firește mai puţin popular în rândul germanilor, astfel că s-a încercat orice variantă pentru a nu se plăti. Sau să se modifice sau să fie ajustate costurile reparaţiilor externe, din afara Germaniei. A existat, mai întâi, o hiperinflaţie în perioada 1920-1923, care poate fi clasificată în linii mari drept un atac financiar sinucigaş împotriva creditorilor pentru reparaţii. Detaliile nu sunt foarte importante. În principiu, ceea ce s-a întâmplat a fost că, prin distrugerea sistemelor monetar şi fiscal, Germania a fost capabilă să evite plata reparaţiilor pentru o perioadă şi să distrugă resursele externe care investeau în viitorul Germaniei.

Apoi, etapa următoare a fost a doua jumătate a anilor '20, Planul Dawes, o perioadă în care Germania a făcut împrumuturi masive din străinătate în speranţa provocării unei crize internaţionale şi, la declanşarea crizei, să poată elimina reparaţiile. Deci idea era în principal, şi acest lucru este vizibil în documentele guvernului german ale vremii care au fost deja citate

(acestea sunt într-adevăr surse foarte interesante, pentru că sursele interne germane din acea vreme folosesc un limbaj foarte direct, foarte explicit, nu încearcă să fie diplomatice sau să ascundă intenţiile reale), „haideţi să luăm ostatici bancherii din New York în chestiunea reparaţiilor. Iar când va veni vremea unei mari crize financiare, atunci vom vedea cum vor rezolva bancherii şi creditorii pentru reparaţii problemele între ei şi la urmă vom râde". Acest plan a funcţionat într-o anumită măsură, mai ales la începutul anilor '30. Au existat efecte secundare pe care acum le numim „pierderi colaterale", care au constituit o agravare a Marii Crize Economice care a cuprins întreaga lume în 1929 şi care a fost probabil în profunzime creată chiar de manevrele Germaniei. În timpul crizei, Germania s-a declarat insolventă în 1931, preşedintele american Hoover a proclamat o vacanţă a datoriei inter-guvernamentale şi, într-adevăr, reparaţiile au fost mai întâi amânate iar apoi complet şterse în 1932.

Acum, problema datoriei Germaniei nu a fost doar o problemă a reparaţiilor în acea vreme, pentru că în anii '20 Germania a împrumutat masiv de la băncile internaţionale, astfel că datoria Germaniei din anii '30 era compusă în mod egal din reparaţii şi datorii comerciale. Cum reparaţiile au fost anulate, Germania a reuşit ştergerea datoriei sale comerciale în câteva etape. Ştergerea datoriei a fost completă, din punct de vedere legal, în 1933, şi economic în 1934, începând cu un nou plan care a fost deja menţionat. Multe dintre manevrele deja pomenite anterior, plăţi bilaterale şi conturi de cliring, încercările de a devia comerţul internaţional către ţările mai slabe care nu erau în poziţia de a pedepsi Germania pentru neplata datoriilor, toate aceste manevre care includeau România, ca furnizor vital de resurse strategice pentru economia Germaniei, trebuie văzute de asemenea în contextul şetrgerii datoriei Germaniei din 1933. Celălalt context, care implica pregătirea economică a Germaniei pentru război era evident, într-un fel. Ceea ce înseamnă că în anii '30 Germania avea o criză a datoriei externe de proporţii latino-americane şi reacţiona faţă de ea într-o manieră latino-americană, prin controlul capitalului, controlul cursului de schimb, politici de altercaţie, dezvoltarea industriei pentru substituirea importurilor, toate aceste lucruri pe care le poţi găsi în cartea neagră a politicilor de comerţ internaţional şi pe care le utilizezi dacă vrei să eviţi plata datoriei tale externe. Germania a nu a scăpat, însă, de întreaga datorie, ci de o mare parte a acesteia.

De obicei, o ţară în faliment nu este în poziţia de a obţine noi credite. Nu a fost şi cazul Germaniei în anii '30. Motivul foarte simplu a fost ameninţarea militară în creştere pe care Germania o constituia, în primul rând la adresa ţărilor mici din Europa Centrală, de Est şi de Sud-Est, inclusiv România, şi abia apoi pentru celelalte.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Germania a luat credite într-o măsură foarte mare, în special de la ţările ocupate. După cum se observă foarte clar, cu câteva excepţii, România este una din cele trei unde, cu câteva excepţii, împrumutarea Germaniei într-o ţară creşte exponenţial şi devine masivă imediat cum sosesc trupele germane. Nu este surprinzător nici faptul că şi alte ţări din zonele apropiate trupelor germane au fost înconjurate de acestea şi au trebuit să acorde pe scară largă credite Germaniei, doar pentru că ameninţarea militară a ocupaţiei germane era perfect credibilă. Modul în care s-a făcut această manevră era în principiu un sistem de conturi de cliring pe termen scurt în cadrul băncii centrale a Germaniei, numită atunci *Reichsbank*. Acest sistem este uşor comparabil în linii mari cu ceea ce este astăzi sistemul de instrumente ţintă al Băncii Centrale Europene, un sistem bancar central de conturi de cliring pe termen scurt care sunt deschise acolo pentru a evita utilizarea plăţilor prin numerar pentru tranzacţionarea de credite pe termen scurt între băncile centrale, ceea ce exista deja în anii '30 şi a fost extins masiv în 1940. Acesta urma să fie folosit doar

pentru credite pe termen foarte scurt, probabil pentru credite lunare, dar nu a fost folosit. Într-un fel, este ceea ce pune pe gânduri un istoric al economiei despre prezenţa unei sorţi sau karma nefavorabile în relaţiile financiare internaţionale.

Observăm ceea ce se întreprinde astăzi prin sistemul ECB de instrumente ţintă, când un sistem de creditare pe termen scurt este utilizat pentru a furniza credite masive pe termen mediu ţărilor debitoare din zona Euro. Ceva foarte similar se făcea în timpul celui de-al Doilea Război Mondial cu excepţia faptului că părţile sunt inversate. Asta înseamnă că Germania a abuzat de acest sistem pentru a obţine credite de la ţările ocupate şi neutre aliate în timpul celui de-al Doilea Război Mondial pentru a susţine maşina de război germană. Este realtiv clar pentru ce erau utilizate aceste credite dar ar trebui să ne asigurăm că toată lumea înţelege acest lucru. Era, practic, o modalitate de a ţine evidenţa pentru livrările din aceste ţări către Germania, fără plată. Este ceea ce s-a întâmplat, în esenţă aceste ţări au livrat bunuri maşinii de război germane sau au furnizat servicii, indiferent ce înseamnă acest lucru în condiţiile ocupaţiei. Uneori, au fost introduse numere fictive în aceste evidenţe, dar nu s-a plătit nimic.

La sfârşitul războiului, conform statisticilor germane oficiale, suma totală a creditelor din aceste conturi era de aproximativ 30 miliarde de mărci imperiale, ceea ce include şi 1 miliard din România sau ceva mai mult. Acum, bineînţeles, această sumă nu înseamnă nimic. Astăzi este aproape imposibil să se stabilească un standard acceptabil pentru cât anume reprezintă 30 miliarde de mărci imperiale în preţuri distorsionate. Un mod de a prii acest lucru este să se încerce utilizarea indicilor de preţuri şi a ratelor dobânzii; este ceea ce v-a arătat Profesorul Goldman. O altă modalitate de privi acelaşi lucru este să se spună: să punem aceste numere în comparaţie cu mărimea economiilor din acea vreme. Astfel, Produsul Naţional al Germaniei de atunci, adică valoarea tuturor lucrurilor produse de Germania în 1938, era undeva în jurul a 90-100 miliarde de mărci, ceea ce înseamnă că vorbim de o sumă în jur de 30% din Produsul Intern Brut (PIB) al Germaniei de atunci, doar ca să vă faceţi o idee.

Acum, ştim că asta nu e tot pentru că datorită faptului că germanii sunt buni contabili, nu foarte creativi dar buni, au şi mai multe statistici interne pentru că doreau să ştie ce se fală de fapt în spatele acestor numere dacă sunt calculate la un curs valutar şi cu preţuri ceva mai puţin manipulate. Am auzit deja anterior că Germania se afla în poziţia de a dicta rate de schimb ciudate şi, bineînţeles, în poziţia de a dicta preţurile, în special în ţările ocupate. Dacă trebuia să livrezi minereu de fier, maşini sau chiar arme germanilor, nu ţi-ai fi dorit să ai o discuţie în contradictoriu cu un ofiţer militar german, care în principal rechiziţiona bunurile de la tine şi doar trecea o sumă monetară în conturile lui. Poziţia de negociere nu era probabil deloc confortabilă. Aşadar, germanii au făcut chiar ei aceste calcule şi au ajuns la o sumă care era de fapt de trei ori mai mare decât suma care se regăseşte în statisticile oficiale. Statisticile germane din 1944 spuneau că poate ceea ce a plecat cu adevărat din aceste ţări prin acest sistem se apropie de fapt de 90 miliarde de mărci. Acum, asta este interesant pentru că vorbim de o sumă care reprezintă 90% din PIB-ul Germaniei din 1938; este foarte mult. Pentru a vă face o idee, dacă cifrele mele sunt exacte, atunci PIB-ul Germaniei se apropie de 2,5 trilioane de euro, deci datoria Germaniei de atunci ar fi 90% din suma respectivă.

Aşadar, principala întrebare este: ce s-a întâmplat cu aceste credite şi de ce? Au fost ele plătite şi, dacă nu, de ce? Germania a primit protecţie faţă de creditorii săi prin acordul privind datoria de război încheiat la Londra în 1953. Vechea datorie, cea dinainte de 1953, a

fost „reprogramată”, aşa cum se spune în termeni financiari eufemistici, a fost „tunsă”, cum am spune azi, astfel că reducerea acestei datorii a fost de aproape 50%, iar Germania a beneficiat de un program de plăţi foarte confortabil pentru datoria de dinainte de 1933. Ceea ce s-a întâmplat cu datoria de după 1933 este că cea mai mare parte a ei era datorie de război şi aceasta a fost exceptată, conform acordului respectiv. Cum a fost exceptată? A fost comasată cu reparaţiile de război iar articolul 5 al acordului de la Londra din 1953 prevedea cp aceste credite vor fi gestionate în cadrul unei viitoare conferinţe privind reparaţiile care urma să aibă loc după o viitoare reunificare a Germaniei.

Întrebarea următoare este, bineînţeles, de ce a fost încheiată această înţelegere? Din punct de vedere german, aceasta a fost întru-totul o „înţelegere de aur”, pentru că Germania postbelică a beneficiat de o ştergere a datoriei la o scară la care Grecia nu poate nici visa astăzi. Se pare că nu este vorba despre singura datorie care a fost ştearsă. Germania avea o datorie internă de război, o parte în băncile sale, o altă parte în cadrul instituţiilor sale şi o parte la creditori şi investitori privaţi. Această datorie a fost ştearsă pe plan intern, prin intermediul reformei monetare din 1948, care a redus toate conturile nominale cu 85%. Doar această proporţie reprezintă o datorie de nivelul a 360 miliarde mărci imperiale, ceea ce este echivalentul a de trei ori PIB-ul Germaniei din 1938, şi încă 90 de miliarde, de patru ori peste acelaşi PIB. Aceasta este datoria care i-a fost ştearsă Germaniei în perioada 1948-1953.

Dacă îi întrebi pe germani despre acest lucru sau dacă citeşti vechea istoriografie germană despre motivaţia acestei măsuri, atunci primeşti o poveste care este legată de inteligenţa echipei germane de negociatori din 1953. Mi se pare un fel de perspectivă wagneriană asupra acestui tip de geniu german care intră într-o cameră de negociere la Londra şi reuşeşte cumva să îi bage sub masă pe toţi aceşti bancheri internaţionali. Oare este o versiune credibilă a celor întâmplate? Probabil că nu. Trebuie să avem în vedere interese politice mai largi care au stat în spatele acestei ştergeri politice de datorii. Şi acestea au avut prea puţin de-a face cu inteligenţa echipei germane de negociatori, deşi s-a asigurat includerea celor mai buni oameni în acest scop, iar printre ei s-a numărat şi fostul şef al Deutsche Bank.

Interesele politice trebuie căutate de partea puterilor aliate, în special în rândul americanilor. Din documentele interne americane se poate observa că, încă din 1941, înainte ca America să fie implicată în al Doilea Război Mondial, „dacă ne vom afla din nou într-un război împotriva Germaniei trebuie să ne asigurăm că vom termina treaba pe care am lăsat-o neterminată în 1918”. Autocritica americanilor viza următorul aspect: „am greşit când am părăsit câmpul de luptă prea devreme. Ar fi trebuie să pătrundem în Germania, ar fi trebuit să invadăm teritoriul, să distrugem tot, chiar dacă asta ar fi costat încă 1-2 milioane de vieţi”, un calcul foarte brutal, bineînţeles, dar atunci ar fi fost clar că nu există nici o bază pentru revanşismul militar. Ideea era că „dacă noi, pentru orice motiv, va trebui să ne întoarcem în Germania şi să luptăm din nou cu ei, de data aceasta trebuie să ne asigurăm că ne-am făcut treaba până la capăt”. Aceasta este istoria timpurie a ceea ce a ajuns să fie cunoscut drept Conferinţa de la Casablanca, care practic a gravat în oţel insistenţa asupra capitulării necondiţionate a germanilor şi a ocupaţiei militare complete.

Acum, a existat desigur şi o consecinţă a acestui mod de gândire, care spunea că „imediat cum ajungem în Germania şi ocupăm teritoriul cu forţe militare, nu mai există nici un motiv pentru aplicarea de măsuri economice punitive, pentru că ne vom afla acolo cu armata şi vom controla situaţia, iar atunci nu va mai fi nevoie să pedepsim Germania printr-o politică economică care nu a funcţionat după Primul Război Mondial. Americanii erau foarte

îngrijoraţi că va trebui că susţină din punct de vedere financiar Europa aşa cum o făcuseră după Primul Război Mondial, ceea ce însemna că erau interesaţi de o politică care ar fi dus la o refacere economică auto-susţinută în Europa. Acum, acesta nu era, bineînţeles, singurul mod de a gândi al administraţiei americane, existau două şcoli de gândire. Cealaltă era reprezentată de Morgenthau şi grupul său, a căror idei erau mai apropiate de cea de după 1018, dar acest grup nu era predominant.

Aşadar, perspectiva americană era clară, ei urmau să ofere Germaniei o înţelegere foarte bună în ce priveşte datoriile, ceea ce va însemna că va exista o refacere auto-susţinută în Europa, că nu or trebui să plătească pentru asta şi că americanii vor deţine frâele politice ale Europei, asigurându-se că maşina industriei de război a Germanie poate fi reconvertită şi utilizată ca bază de export pentru a furniza bunuri în scopul reconstrucţiei Europei. Şi chiar asta s-a întâmplat. Germania a primit protecţie în faţa creditorilor, a fost reintegrată sau readmisă în sânul civilizaţiei ca democraţie, dar şi readmisă cu condiţia că Germania va desfăşura o politică fiscală şi monetară foarte conservatoare, asigurându-se că deficitele nu vor mai reapărea. De ce toate acestea? Pentru că Germania trebuia, în loc să plătească reparaţii, să devină o naţiune exportatoare şi să ofere surplusurile de exporturi pentru economiile Europei, pentru a oferi resursele destinate reconstrucţiei economice.

Câteodată, astfel de schimbări de regim au o existenţă de sine stătătoare şi observm că în cazul german avem aceste surplusuri la export pentru restul Europei, timp de 60 de ani. Dacă eu îţi furnizez mai mult decât îmi furnizezi tu timp de 60 de ani, ceea ce se întâmplă este, bineînţeles, că te afunzi în tot mai multe datorii. Este, într-un fel, ceea ce vedem în cadrul crizei datoriilor din Europa şi această tendinţă s-a intensificat odată cu introducerea monedei Euro. În mod concret, Europa a acumulat aceste datorii masive către Germania, ceea ce nu reprezintă decât o reflectare a surplusurilor de exporturi germane. Acum, asta mă conduce la întrebarea, pentru a încheia, privind care ar putea fi posibilele ieşiri din criză. Pentru că, dacă plasăm aceasta într-un context istoric al celor 60 de ani de surplusuri la export şi de datorii care s-au acumulat în aceşti 60 de ani, înţelegem imediat că nu este vorba despre o criză a creditului pe termen scurt, înţelegem că datoriile pe care europenii le-au acumulat au fost în principal reflectarea deciziei americane de a transforma Germania nu într-un stat care plăteşte reparaţii, pentru că un astfel de scenariu nu ar fi funcţionat, ci să facă acelaşi lucru cu acelaşi efect, doar că într-o manieră comercială.

Ceea ce observăm astăzi este că bogăţia externă a Germaniei acumulată în cei 60 de ani din surplusuri la export este în pericol. S-au întâmplat două lucruri: mai întâi, băncile au oprit creditarea către sudul Europei, doar pentru că nivelul datoriei a devenit atât de ridicat în acest proces încât existau motive temeinice de îndoială privind solvabilitatea europenilor doar în privinţa ratelor dobânzii, nu mai vorbim de plata integrală. Dacă eu te îndatorez, la un moment dat ajungi în camera datornicilor. A doua consecinţă a acestei măsuri, a faptului că creditorii devin reticenţi, europenii din sud au început să aibă dificultăţi în a plăti, iar exporturile germane către Europa de Sud au căzut, ele sunt cu mult mai mici decât înainte. Cum ieşim din acest impas?

Este o criză pe termen lung pentru că ceea ce s-a distrus acum este practic nu încrederea, angajamentul europeanului pentru moneda Euro; ceea ce s-a distrus este un mecanism de transmisie de 60 de ani care a susţinut integrarea Germanie în Europa, un sistem cu transferuri mai mult sau mai puţin eficiente din resursele Germaniei către Europa. Trăim într-o uniune de transferuri deja de 60 de ani. Doar că aşa numita „iluzie comercială” a acestei

uniuni de transferuri, care susţine că este vorba despre o datorie comercială care va fi plătită vreodată, s-a risipit acum. Ceea ce vom vedea este o reducere, într-un fel sau altul, a datoriei Germaniei, fie prin solicitarea de reparaţii, deşi mă îndoiesc că acestea vor avea succes pentru că vor distruge Europa din punct de vedere politic, sau printr-un fel de reducere negociată a datoriei.

Atunci când am început să aduc la cunoştinţa publicului din Germania ideile mele, acum doi ani, că va fi nevoie de o ştergere a datoriei pe scară largă, atunci oamenii pur şi simplu râdeau de mine. Am intrat acum în prima fază a ştergerii datoriei în privinţa Greciei, am văzut un mod problematic de a face acelaşi lucru în Cipru şi sunt destul de sigur că vom mai vedea şi alte lucruri. Dificultatea cu care ne confruntăm este că avem de fapt două probleme: una priveşte modul în care vom ieşi din acest munte de datorii sau din această capcană a datoriei, iar a doua întrebare se referă la modul în care putem reorganiza transferul de resurse în monedă Euro între Germania şi restul Europei într-un mod diferit care să nu fie doar o încercare de întoarcere la sistemul de dinainte de 2008. Mi-e teamă că acest sistem a murit şi că ceea că ceea ce vedem astăzi este sfârşitul ordinii politice şi economice postbelice din Europa, dar nimeni nu pare a avea un răspuns adecvat la ceea ce urmează.

VERSIUNEA ENGLEZĂ A TEXTULUI DE MAI SUS

Causes of Euro-Scepticism - Is there a German debt towards Romania?

Ladies and gentlemen,

It is really important to talk to each other about this in a calm and civilized manner, trying not just to find the truth, because historical truths are not in doubt. Let me try to talk in a way which is not consisting of trading accusations. First of all, because this does not help us in any way and second of all, because it is not going to generate positive results.

Talking about the current crisis, the first thing to keep in mind is probably that there no single comfort for this crisis, there is no easy medication or an easy way to get out of this crisis

and certainly not a pain-free one. It is not easy to find a pain-killer for this crisis, there is no pain-killer that has no side-effects and that can be taken in high enough doses over a longer period of time. And, most important in this crisis, I find it hard to find anybody who is entirely free of responsibility or guilt. States and their political classes in Europe have taken in credits they have taken in loans, lots of them in high volumes, and, if I may say so, not all the money has been invested very wisely. We are seeing now the consequences of the conduct and behaviour of the political elites in the debtor countries which has been born on irresponsible conduct.

On the other hand, states and banks on other parts of Europe have been given credits, lots of them in large amounts and, if I may say so, lots of times the money was not so wisely invested on the part of the creditors and not always was their behaviour very responsible. Actually, the creditors themselves often enough acted irresponsibly, if not more, by turning a blind eye to the accumulation of problems in the debtor countries that not only experts could see and should have seen. So, this already shows that if you want to look at the causes of the present crisis in terms of its politics and in terms of who gave and who took and who acted responsibly it is a matter of conflicting stories. So, we should refrain from throwing stones and, instead of it, talk to each other.

Today, I am not going to talk to you as a lawyer because I am not a lawyer. I talk to you as an economist and economic historian but most of all as an academic, which means my task is not to relate my political opinions to you but to try to provide an analysis with facts, causes and consequences. And, then, after all these "if…then" statements, then you will be in a position to draw your own conclusions and hold out your opinions even further.

I care not so much about the legal aspects of this crisis because I am not a lawyer and I have no judgement of my own on this but I also must admit I personally think that legal aspects of this problem do not take the centre stage, as this is largely a political and economic problem. And the economic consequences of this crisis are so great that I predict legal aspects will take the back seat in resolving this crisis. There are sometimes economic crises that are so grave that legal aspects are really ignored.

My own concern about the crisis and my own attention about the crisis was sparked by press articles in the German tabloids, the "boulevard press". Weather they were ranting about South Europeans all kinds of prejudices came back to the fore that I have last heard in my childhood from old people who fortunately didn't survive very long. So, it was the usual thing that the Southern Europeans were seen as lazy, as disorganised, as dishonourable and that the best thing for Europe, for Germany, would be to get out of the Euro if not out of Europe. I find this offensive and I find it surprising. This is basically how I got into this and the reason why I find

it surprising and offensive is that, if we go back into history, Germany was not always, by no means, the rich country with a big wallet and a big bank account that was able or willing to give out lots of credits. On the contrary, in the 20th century, or at least half of the 20th century, Germany was probably the largest debtor and indeed at mid-century received the largest debt forgiveness of the 20th century, which was probably one of the reasons for the fast recovery of at least the West German economy from World War II. So, whoever in Germany thinks that we are in a position to finger point others or throw stones at others should now that actually we in Germany, we sit in last row when it comes to history. My colleagues, here on the podium, have already provided quite a good overview and lots of interesting details.

Now, as you have already noticed, all these have to do with world wars. After World War I, Germany had to pay reparations and quite naturally that was less popular among Germans, so everything was tried in order not to pay. Or, to shift the costs or adjust the cost of reparations abroad, outside of Germany. There was first a hyperinflation from 1920 to 1923 which in broad terms can be classified as the financial suicide attack on the reparation creditors. The details are not very important. Basically, what was going on here was that, by destroying Germany's monetary and fiscal systems, Germany was able to avoid paying reparations during some period and to destroy resources abroad that have been investing in Germany's future.

After that, the next phase was the second half of the 1920s, the Dawes Plan during which period Germany was very heavily borrowing abroad, basically borrowing up to the neck in the hope of provoking an international financial crisis and, in the wake of this financial crisis, of being able to shed off reparations. So, the idea was essentially, and you see this in German government documents of the time that have already been cited before (these are indeed interesting sources, as German internal sources at the time provide very blunt, very explicit language, no attempt to be diplomatic, no attempt to hide those intentions), "let's take the New York bankers hostage to the reparations problem. And when the time for a big financial crisis comes then we will see how the bankers and our reparations creditors have it out among each other and we will end up laughing". This worked to some extent and indeed it worked in the early 1930s. There were some side-effects that we now call "collateral damage", which was further aggravation of the Great Depression which arrived to the world in 1929 and which was probably deep and precisely caused by Germany's manoeuvring. In the crisis, Germany declared itself insolvent in 1931, a debt holiday on reparations, on the inter-governmental debt, was proclaimed by the American president Hoover and indeed reparations were first stalled and then entirely forgiven in 1932.

Now, Germany's debt problem was not only a reparations problem at that time because Germany in the 1920s had borrowed massively from international banks, so that Germany's debt in the 1930s consisted of equal parts of reparations and of commercial debt. As reparations were forgiven, Germany defaulted on its commercial debt in several stages. The default was complete,

legally, in 1933 and, economically, in 1934, beginning with a new plan that has already been mentioned. Many of the manoeuvres that were mentioned to you before, bilateral payments and clearing accounts, the attempts to divert international trade towards weaker countries that were not in a position to punish Germany for the debt default, all these manoeuvres that included Romania, as a vital supplier of strategic resources for the German economy, they are also to be seen in the context of the German debt default in 1933. The other context, which is Germany's economic preparation for the war was evident in a way. Which means that in the 1930s Germany had a foreign debt crisis of Latin American proportions and reacted to it in a Latin American way, with capital controls, foreign exchange control, altercate policies, import substitution industry, all this kind of things that you typically have in the black book of international trade policies and that you do if you want to avoid your international debt. Germany got away with it not entirely but to a large extent.

Usually, a bankrupt country is not in a position to obtain fresh credit. That was different in the case of Germany in the 1930s. The very simple reason being the increasing military threat that Germany constituted, first for the small countries of Eastern, Central and South Eastern Europe, including Romania, and then for others.

During World War II, Germany took credits in very large measure, especially from the occupied countries. You see quite clearly that, with a few exceptions, Romania is one out of three with a few exceptions Germany's borrowing in a given country skyrockets and becomes massive as soon as German troops arrived. You won't find it surprising, but also other countries within the reach of German troops were surrounded by these and had to give credits to Germany massively, simply because the military threat of occupation by Germany was perfectly credible. The way it was done was basically a system of a short term clearing accounts at Germany's central bank, back then the *Reichsbank*. This system is a little bit roughly comparable to what nowadays the target tools system of the European Central Bank is, a central bank system of short term clearing accounts basically there in order to avoid use of cash payments for short-term credit transactions among central banks, that is something which already existed during the 1930s and was massively expended in 1940. This should have been used only for very short-term overnight or probably month credits and it was not. In a way, that indeed makes the economic historian think about the presence of the false fate or karma in international financial relations.

We see that what is done under the ECB target tools system today, when a short-term credit system is used to provide massive medium-term credits to the debtor countries in the Eurozone system. Something very similar was done in the World War II except with sides reversed. Sides reversed means that the German abused this system in order to get credit from the occupied and the neutral allied countries in World War II to provide support for the German war machinery. What were these credits used for is relatively clear but we should make it sure that everybody understands it. It was basically a way for accounting for deliveries from these

countries to Germany, without payment. That is essentially what happened, these countries delivered goods to the German war machinery or they provided services, whatever that exactly means in the case of occupation. Sometimes fictitious numbers were accredited to these accounts, but there was no payment.

At the end of the war, according to official German statistics, the total outstanding sum of credits on these accounts was about 30 billion marks, which includes about 1 billion from Romania or a little bit more. Now, of course, this sum means nothing. What are exactly 30 billion marks in distorted prices, it is almost impossible to provide a good standard for how much this is today. One way of looking to this is to try price indices and interest rates; this is what Professor Goldman has shown you. Another way of looking at the same thing is to say: let's put these numbers in comparison with the size of the economies by that time. So, Germany's National Product at the time, the value of everything produced in Germany in 1938, was somewhere in the range of 90-100 billion marks, which means we are talking about a sum which is around 30% of Germany's GDP, at the time, just to give you some idea.

Now, we know that this is not all because the Germans being good accountants, not creative but good accountants, had even more internal statistics and that in which they tried to find out what was actually behind these numbers, if one calculates them at slightly less manipulated exchange rates and manipulated prices. We have already heard before that Germany was in a position of dictating strange rates and, of course, in a position to dictate prices, especially in occupied countries. If you had to deliver iron ore, machinery or even weaponry to the Germans, you would not like to enter into controversial discussions with a German army officer, who was essentially requisitioning goods from you and was just putting some monetary sum into his accounts. The bargaining position was probably less than comfortable. So, the Germans did that calculation themselves and arrived at a sum that was actually three times the sum that you find in the official statistics. German statistics of 1944 were saying maybe what really got out of these countries through this system is closer to 90 billion marks. Now, that is interesting because we are talking about a sum which is 90% of Germany's GDP of 1938; that's a lot. Just to give you an idea, if I have my numbers right, then German GDP of 2012 is approaching 2.5 trillion Euros, so Germany's debt at the time would be 90% of that.

So, the big question is: what happened to these credits and why? Have they been paid back and if not why? Germany received protection from her creditors in the London debt agreement of 1953. The old debt, the pre-1953 debt, was "rescheduled", as the financial euphemism says, it "received a haircut", as we nowadays say, so the reduction of this debt was about 50% and Germany received a very comfortable payment schedule for the old pre-1933 debt. What happened to the post-1933 debt was that most of it was World War II debt and it was exempt, according to that agreement. How it was exempt? It was lumped together with

reparations and Article 5 of the London debt agreement of 1953 was saying these credits will be dealt with in a future reparations conference to be held after a future German unification.

Next question is, of course, why this deal? From the German viewpoint, this was absolutely a "golden deal", because post-war Germany received debt forgiveness at a scale which Greece could now only dream of. It turns out that this is actually not the only debt that was forgiven. Germany had internal war debt, part with its banks, part with its institutions, part with private creditors and private investors. This debt was wiped out internally in the currency reform of 1948, which reduced all nominal account holdings by 85%. This alone is a debt that is somewhere in the range of 360 billion Reich's marks and now this is three and a half time Germany's GDP of 1938 plus another 90 billion, four times well beyond Germany's GDP of 1938. That's the debt forgiveness that Germany obtained between 1948 and 1953.

If you ask Germans what this is or you read old German historiography on why this, then you typically read a story that has a lot to do with smartness of the German negotiation team in 1953. It sounds to me a little like a Wagnerian perspective on this German genius who walks in a negotiation room in London and is somehow able to pull all these international bankers over the table. Is that a very credible account of the story? Probably not. We need to ask for wider political interests that were behind this political debt forgiveness. And that had little to do with the smartness of the German negotiation team although they made sure they lined up the best people for that, the former head of the Deutsche Bank was there among others.

The political interests need to be sought on the side of the Allied powers, especially the Americans. You see from internal documents of the Americans that already from 1941, before America was pulled into World War II, "if we are to be pulled into a war with Germany again we need to make sure that we finish the job that we left unfinished in 1918". The self-criticism of the Americans was the following: "we made the mistake of leaving the battlefield too early. We should have gone into Germany, we should have invaded the place, we should have smashed everything, even if it would have cost a million or two more lives, a very brutal calculation, of course, but then it would have been clear there is no basis for military revanchism. The idea was "if we, for some reason, have to go back to Germany and fight this all over again, this time we need to make sure that we've done this job completely". This is like the early history of what later became to be known as the conference of Casablanca, which basically cast into iron the insistence on unconditional surrender by the Germans and on complete military occupation.

Now, there was, of course, a consequence of this way of thinking, which said that "as soon as we are in Germany and occupy the place with our military there is no reason for punitive economic measures anymore, because we are there with our military and we will be running the

show and then it will not be necessary to punish Germany with an economic policy that did not work after World War I. The Americans were extremely worried about having to pay financial support for Europe in the same way they had done after World War I, which meant they were looking for a policy that would lead to a self-sustained economic recovery in Europe. Now, this was, of course, not the only thinking in the American administration, there were two schools of thought. The other one was Morgenthau and his group, whose thinking was closer to post-1918, but these people did not prevail.

So, the American perspective was clear, they would give Germans a very good debt deal that will mean there will be a self-sustained recovery in Europe, they won't have to pay for this and the Americans will be running the political show in Europe, making sure that Germany's industrial war machine can be reconverted and used as an export base to supply goods for the reconstruction of Europe. And this is indeed what happened. Germany received the protection from creditors, Germany was reintegrated or readmitted into civilization as a democracy, but also readmitted on the condition that Germany would carry out very conservative fiscal and monetary policy, making sure there won't be deficits again. Why all these? That Germany should, instead of paying reparations, should become an export nation and provide export surpluses for the economies of Europe, in order to provide resources for the economic reconstruction.

Sometimes, such regime changes have a life of their own and we see in the German case that we have these export surpluses for the rest of Europe for 60 years. If I deliver more to you then you deliver for me for 60 years. What happens is, of course, that I run you into more and more debt. And that is, in a way, what we see in the European debt crisis that has intensified since the advent of the Euro. Essentially, Europe has accumulated these large debts towards Germany which is nothing but a reflection of Germany's export surpluses. Now, that leads me to the question, to conclude, about what possible exits from this crisis could be. Because, if we place it in this historical context, of 60 years of export surpluses and of the debts that have accumulated in those 60 years, we understand immediately that this is not a short-term credit crisis, we understand that the debts that Europeans have accumulated were essentially the reflection of what the American political decision to turn Germany not into someone that would pay reparations, because that wouldn't work, but essentially to do the same thing with the same effect, just commercially.

What we are currently seeing is that Germany's foreign wealth accumulated in those 60 years of export surpluses is endangered. Two things have happened: first, the banks stopped landing to the Southern Europeans, simply because the debt level in this process became so high that there were good reasons to doubt solvency of Europeans to even pay the interest rate, we don't talk about repayment. If I drive you into debt you at some point you sit in the debt chamber. As a second consequence of that, of the fact that normal creditors are flowing, the

Southern Europeans have indeed have gotten into payment difficulties and German exports to Southern Europe have plummeted, they are much lower than before. How do we get out of this?

It is a long term crisis because what has broken now, essentially, is not trust, the commitment of the European for the Euro; what has broken is a 60 year transmission mechanism that sustained Germany's integration in Europe, a system of more or less soundless transfers of German resources to Europe. We have been living in a transfer union already for 60 years. It is just that the, so to speak, "commercial illusion" of this transfer union, claiming that this was commercial debt that will ever be paid back, is now gone. What we will see is a reduction, in one way or another, of Germany's debt, be it through reparation claims, although I find it very unlikely that this would prevail simply because it would destroy Europe politically, or be it through some sort of negotiated debt reduction.

When I started publicizing my idea in Germany two years ago that we would need large scale debt forgiveness, then people were essentially laughing at me. We have now entered the first phase of debt forgiveness towards Greece, we have seen a relatively problematic way of doing the same thing in Cyprus and I am pretty sure that we are going to see other things. The difficulty we are facing is that we have two problems: one is how do we get off this debt mountain or out of this debt trap and a second question is how can we reorganize the transfer of Euro resources between Germany and the rest of Europe in a different way that is not just an attempt to go back to a system of before 2008. I'm afraid this system is dead and what we see is the end of the post-war economic and political order in Europe and nobody seems to have a good answer as to what comes next.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:

MIHAI BERCA
Profesor universitar doctor, sef de catedră la UASMV Bucuresti, profesor asociat al mai multor universități europene, laureat al premiilor Academiei Române, Academiei Oamenilor de Știință, Academiei de Științe Agricole.

DANIELA GÎFU
Cunoscuta scriitoare din noua generație,cercetător postdoctoral cu lucrări în domeniul procesării limbajului natural în corelație cu analiza de discurs și Profesor asociat la Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași. Redactor-șef adjunct al revistei „*Destine literare"*, care apare la Montreal.

ADRIAN SEVERIN
Profesor universitar doctor de drept al comerţului internaţional şi construcţie europeană, europarlamentar, ex-viceprim ministru şi ministru al Afacerilor Externe, Raportor special ONU pentru drepturile omului, ex-Președinte al Adunarii Parlamentare a OSCE.

Dr. RADU GOLBAN
Doctor în economie, politolog și jurist originar din România, profesor la Universitatea St. Gall din Elveția, visiting profesor la Universitatea de Vest din Timișoara, autor al volumelor: „Holograma Europa. Politica europeana a Germaniei", „**Eurosistemul - o tensiune arhitecturala a convergentei**", „UEM – incontro?"

Prof. dr. ALBRECHT RITSCHL,
Profesor de istorie economica la London School of Economics din Marea Britanie, autor al studiului: „ Deutschlands Krise und Konjunktur: Binnenkonjunktur, Auslandsverschuldung und Reparationsproblem zwischen Dawes-Plan und Transfersperre 1924-1934 (The German Business Cycle, 1924-1934: Domestic Activity, Foreign Debt, and Reparations from the Dawes Plan to the Debt Default, in German)", Berlin: Akademie-Verlag, 2002.

Prof. dr. KLAUS THORNER
Istoric si publicist, lector la Institute of Political Science II, University of Oldenburg, autorul unui studiu despre "Planurile sud-est europene ale Germaniei din 1840 pana in 1945", coauthor la volumele: *"The Fall of Yugoslavia",* Hamburg, 1997, *"Goldhagen and the German Left",* Berlin, 1997, *"Never again war without us. Kosovo and the new German geopolitics",* Hamburg, 1999.

caiet de dezbateri, opinii şi considerente referitoare la nevoile României

Nr. 5 / mai 2013

COLECŢIA PERSONALISTĂ
SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU

Aşteptăm contribuţii, intervenţii şi comentarii în dezbaterea noastră la adresele de mail: leuc@upcmail.ro, leuc@clicknet.ro, invitând pe oricine să se asocieze astfel grupului nostru de reflecţie.